

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

KONYA KARATAY BELEDİYESİ

2022 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	11
7.	DENETİM BULGULARI.....	11
8.	EKLER.....	51

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	3
Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	6

KISALTMALAR

ÇTV	Çevre Temizlik Vergisi
EKAP	Elektronik Kamu Alımları Platformu
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
KOSKİ	Konya Su ve Kanalizasyon İdaresi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Taksitli Taşınmaz Satışlarında Diğer Faaliyet Alacakları Hesaplarının Kullanılmaması
2. Kamu İdaresi Tarafından Ödenen Kira Bedellerinin Diğer Kurum Alacakları Hesabı'nda İzlenmemesi
3. Maddi Olmayan Duran Varlık Alımlarının Haklar Hesabı'nda İzlenmemesi
4. Satışı Yapılan Taşınmazların Satış Bedelleri Üzerinden Kayıtlardan Çıkarılması
5. Tahsis Edilen ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması
6. Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı'na Yapılması Gereken Kayıtların Doğrudan Giderleştirilmesi
7. Kıdem Tazminatı Karşılıklarının İşçilerin Tamamı İçin Ayrılmaması

B. Diğer Bulgular

1. Kira Sözleşmesi Sona Eren Taşınmazların Süre Uzatımı Yolu ile Kullanılması
2. Müze Payının Takibinin Yapılmaması
3. Tesis Niteliğindeki Dayanıklı Taşınırın Tesis Makine ve Cihazlar Hesabı'na Kaydedilmemesi
4. Demirbaş Niteliği Taşıyan Varlıkların Tüketim Malzemesi Olarak Muhasebeleştirilmesi
5. İsteklilerden Alınan Geçici Teminat Mektuplarına İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması
6. Yapım İşlerine Ait Bütün Riskler Sigortası Kapsamında Yer Alan Risk Kalemlerinde Muafiyet Oranının Yasal Sınırın Üzerinde Belirlenmesi
7. Yapım İş İhalelerinde Fiyat Farkı, İş Artışı ve Süre Uzatımı Verilen Durumlarda Bütün Riskler (All Risk) Sigorta Poliçelerinin Revize Edilmemesi
8. Parasal Limitlerin Altında Kalmak Amacıyla Mal ve Hizmet Alımlarının Kısımlara Bölünerek Doğrudan Temin Yöntemi ile Gerçekleştirilmesi

9. Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması
10. Doğrudan Temin Yoluyla Yapılan Alımlara İlişkin Bilgilerin Elektronik Kamu Alımları Platformu Üzerinden Kamu İhale Kurumuna Bildirilmemesi
11. Kamulaştırılan Yerlerle İlgili Emlak Vergisinin Tapu Müdürlüğü Nezdinde Takibinin Yapılmaması
12. Konutların Taksitli Satışında Peşinat Tutarının Yasal Sınırın Altında Belirlenmesi ve Vade Farkı Uygulanmaması
13. İhale Yapılmadan Ecrimisil Karşılığında Kullandırılan Taşınmazların Bulunması
14. Taşınmaz Kiralama İhalelerinde İhale Karar Damga Vergisinin Hatalı Uygulanması
15. Çevre Temizlik Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmeyen İşyerlerinin Bulunması
16. İlan ve Reklam Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmeyen İşyerlerinin Bulunması
17. İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunan İş Yerlerinin Bulunması
18. İndirimli Bina Vergisi Uygulamasından Şartları Taşımayan Kişilerin Yararlandırılması
19. İşyerleri İçin Emlak Vergisi Tahakkuklarının Mesken Üzerinden Hesaplanması
20. Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsat Harcı Alınmasına Esas Takibin Yapılmaması
21. Engelli Personel Çalıştırma Zorunluluğuna Uyulmaması
22. Asansör Periyodik Bakım ve Kontrol Ücreti İdare Payının Belediye Meclisince Belirlenmemesi
23. Yevmiye Defterinde Geçmişe Yönelik Kayıt Yapılması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Mahalli İdareler" başlıklı 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Karatay Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup, faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı olan 5216 ve 5393 sayılı Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un "Büyükşehir ve İlçe Belediyelerinin Görev ve Sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir. Sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un "Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Karatay Belediyesinin karar organı olan Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 38 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'na istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört adet belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Belediyenin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 3 adet birim belirlenmiştir. Bunlar Özel Kalem Müdürlüğü, Teftiş Kurulu Müdürlüğü ve Hukuk İşleri Müdürlüğü'dür.

Başkana bağlı, memurlar arasından atanan 5 başkan yardımcısı bulunurken meclis üyeleri arasından görevlendirilen başkan yardımcısı bulunmamaktadır. Belediyenin 26 adet hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	455	185
Sözleşmeli Personel	-	76
Kadrolu İşçi	-	54
Toplam		315
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	1042

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Bütçe Türleri ve Kapsamı" başlıklı 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri 27.05.2016 tarih ve 29724 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Karatay Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Belediyenin 2022 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ek Bütçe İle Verilen (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
Personel Giderleri	-	52.260.000,00	21.839.199,34	2.670.500,00 / 777.500,00	75.992.199,34	54.923.534,64	21.068.664,70	-

Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	-	7.678.000,00	3.326.340,16	333.500,00 / 0,00	11.337.840,16	7.771.888,05	3.565.952,11	-
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	-	304.404.000,00	251.784.460,50	157.948.130,00 / 34.716.630,00	679.419.960,50	566.487.242,46	112.932.718,04	-
Faiz Giderleri	-	1.000,00	0,00	0,00 / 0,00	1.000,00	0,00	1.000,00	-
Cari Transferler	733.576,16	25.056.000,00	5.315.000,00	17.715.071,80 / 110.000,00	48.709.647,96	43.648.538,58	4.456.754,12	604.355,26
Sermaye Giderleri	-	500.076.000,00	267.555.000,00	43.861.000,00 / 55.214.000,00	756.278.000,00	567.056.967,00	189.221.033,00	-
Sermaye Transferleri	-	10.525.000,00	4.000.000,00	4.410.000,00 / 0,00	18.935.000,00	18.906.453,48	28.546,52	-
Borç Verme	-	-	-	-	-	-	-	-
Yedek Ödenek	-	100.000.000,00	46.180.000,00	0,00 / 136.120.071,80	10.059.928,20	0,00	10.059.928,20	-
Toplam	733.576,16	1.000.000.000,00	600.000.000,00	226.938.201,80 / 226.938.201,80	1.600.733.576,16	1.258.794.624,21	341.334.596,69	604.355,26

Belediyenin 2022 mali yılı bütçesi ile 1.000.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup önceki yıldan devreden 733.576,16 TL ile yıl içinde eklenen 600.000.000,00 TL ödenekle birlikte 2022 yılı ödenek toplamı 1.600.733.576,16TL olmuştur. Yıl içinde 1.258.794.624,21 TL bütçe gideri yapılmış, 341.334.596,69 TL ödenek ise iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini* (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	267.900.000,00	144.960.155,85	700.767,27	144.259.388,58	%53,84
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	44.710.000,00	31.258.885,08	31.804,49	31.227.080,59	%69,84
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	35.550.000,00	3.944.506,01	25.486,99	3.919.019,02	%11,02
05- Diğer Gelirler	351.390.000,00	385.427.417,74	43.185,52	385.384.232,22	%109,67
06- Sermaye Gelirleri	902.950.000,00	773.563.598,67	670.440,20	772.893.158,47	%85,59
08-Alacaklardan Tahsilat					
09- Red ve İadeler	2.500.000,00				
Toplam	1.600.000.000,00	1.339.154.563,35	1.471.684,47	1.337.682.878,88	%83,60

(*)Bütçe başlangıç gelir tahmini 1.000.000.000,00 TL olup, yıl içinde 600.000.000,00 TL gelir karşılığı ek ödenek alınmış ve bütçe gelir tahmini 1.600.000.000,00TL'ye çıkarılmıştır.

2022 yılında net bütçe geliri %83,60 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri %53,84, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri %69,84, alınan bağış ve yardımlar %11,02 ve sermaye gelirleri %85,59 ile beklenilenin altında; diğer gelirler ise %109,67 ile beklenilenin üstünde gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği* (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	75.992.199,34	54.923.534,64	72,28
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	11.337.840,16	7.771.888,05	68,55
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	679.419.960,50	566.487.242,46	83,38
04- Faiz Gideri	1.000,00	0	0
05- Cari Transferler	48.709.647,96	43.648.538,58	89,61
06- Sermaye Giderleri	756.278.000,00	567.056.967,00	74,98
07- Sermaye Transferleri	18.935.000,00	18.906.453,48	99,85
08- Borç Verme	-	-	-
09- Yedek Ödenekler	10.059.928,20	0	0
Toplam	1.600.733.576,16	1.258.794.624,21	78,64

(*) Bütçe başlangıç ödeneği 1.000.000.000,00 TL olup, önceki yıldan devreden 733.576,16 TL ile yıl içinde alınan 600.000.000,00 TL ek ödenekle birlikte toplam bütçe ödeneği tutarı 1.600.733.576,16 TL'ye yükseltilmiştir.

2022 yılında bütçe giderleri %78,64 seviyesinde gerçekleşmiştir. Personel giderleri, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri, mal ve hizmet alım giderleri, faiz giderleri, cari transferler, sermaye giderleri, sermaye transferleri ve yedek ödenekler kalemleri beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2021 yılının 2020 yılına, 2022 yılının 2021 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	62.636.688,15	76.473.066,44	144.960.155,85	%22,08	%89,55
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	14.982.646,99	19.047.393,37	31.258.885,08	%27,12	%64,11
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	8.980.417,12	12.250.227,00	3.944.506,01	%36,41	-%67,80
Diğer Gelirler	137.652.919,57	197.515.201,83	385.427.417,74	%43,48	%95,13
Sermaye Gelirleri	90.162.120,51	284.023.609,69	773.563.598,67	%215,01	%172,35
Toplam	314.414.792,34	589.309.498,33	1.339.154.563,35	%87,43	%127,24
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	723.509,06	2.123.567,25	1.417.684,47	%193,50	-%33,24
Net Toplam	313.691.283,28	587.185.931,08	1.337.682.878,88	%87,18	%127,81

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2022 yılında gelirler bir önceki yıla göre

750.496.947,80 TL'lik (%127,81) artış göstermiştir. Bu çerçevede; vergi gelirlerinde 68.487.089,41 TL (%89,55), teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 12.211.491,71 TL (%64,11), diğer gelirlere 187.912.215,91 TL (%.95,13), sermaye gelirlerinde 489.539.988,98 TL (%172,35) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	28.151.597,77	33.297.951,70	54.923.534,64	18,28	64,95
SGK Devlet Prim Giderleri	4.356.499,09	5.026.677,57	7.771.888,05	15,38	54,61
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	150.212.222,06	251.605.027,20	566.487.242,46	67,50	125,15
Faiz Giderleri	0,00	0,00	0	0,00	0,00
Cari Transferler	6.647.596,43	14.379.835,61	43.648.538,58	116,32	203,54
Sermaye Giderleri	101.591.491,70	306.615.653,65	567.056.967,00	201,81	84,94
Sermaye Transferleri	7.907.164,62	2.289.754,01	18.906.453,48	-71,04	725,70
Toplam	298.866.571,67	613.214.899,74	1.258.794.624,21	105,18	105,28

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2022 yılında 2021 yılına göre 645.579.724,47 TL (%105,28) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2022 yılında personel giderlerinin 21.625.582,94 TL (%64,95), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin 2.745.210,48 TL (%54,61), mal ve hizmet alım giderlerinde 314.882.215,26 TL (%125,15), cari transferlerde 29.268.702,97 TL (%203,54), sermaye giderlerinde 260.441.313,35 TL (%84,94) ve sermaye transferlerinde 16.616.699,47 TL'lik (%725,70) artış olmuştur.

Faaliyet Sonuçları Tablosu'na göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2022 yılı Faaliyet Gideri 848.406.828,63 TL, Faaliyet Geliri 598.669.015,36 TL olup Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu ise 249.737.813,27 TL olarak gerçekleşmiştir.

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Karatay İnş.Tem.Sağ.Reklam ve Turizm Hizm. A.Ş.	20.000.000,00	19.999.200,00	%99,996
2	Agrocare Tarım İhracat İthalat A.Ş.	60.000.000,00	29.400.000,00	%49
3	Konya Sanat Kültür ve Spor Faaliyetleri San. ve Tic. A.Ş.	100.000,00	15.000,00	%15
4	Sağ-Taş Sağl.Tes.San.Tic.Aş.	50.000,00	6.000,00	%12
5	Konbeltaş Konya İnşaat Taşımacılık Hi,Z. Danışmanlık Kart İşletmeciliği ve	480.000.000,00	160.032,00	%0,033340

Elektrik Üretim A.Ş.			
----------------------	--	--	--

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Karatay Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, 23.12.2014 tarih ve 29214 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin “Çerçeve Hesap Planının Genel Yapısı” başlıklı 46’ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik’teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik’te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin “Mali Tabloların Hazırlanması” başlıklı 484 ve “Mizan Cetveli ve Düzenlenecek Temel Mali Tablolar ile Diğer Mali Tablolar” başlıklı 485’inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu

c) Diğer mali tablolar

- 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
- 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
- 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın "Verilecek Defter, Mali Tablo, Belge ve Bilgilerin Çeşitleri" başlıklı 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın "Diğer Belgelerin Verilme Yeri, Süresi ve Usulleri" başlıklı 8'inci maddesinde yer

alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin

doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları konusunda, personelin görev unvanlarına ilişkin yetki ve sorumluluklarını kapsayan görev dağılım çizelgesinin oluşturulmaması ve personele duyurulmaması nedenlerinden dolayı eksiklikler bulunmaktadır. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri” ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları kamu görevlilerine uygulanan eğitim programlarında yer almaması nedeniyle kısmen yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmemiştir. Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare hiçbir iç kontrol riski belirlememiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmamıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik

kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmış olup kurum internet sitesinde yayımlanmaktadır. İdarede veri kayıt ve dosyalama sisteminin mevcuttur. Yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkânı sunacak bir yönetim bilgi sistemi bulunmakta olup, bilgi yönetim sistemleri bilgi güvenliğini ve yedekleme gerekliliklerini sağlayacak şekilde dizayn edilmiştir.

İzleme Standartları

İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmamıştır. İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi değerlendirilmemektedir. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamış ve belirlenmiş üç kadroya iç denetçi ataması yapılmamıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Konya Karatay Belediyesi 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Taksitli Taşınmaz Satışlarında Diğer Faaliyet Alacakları Hesaplarının Kullanılmaması

Kamu İdaresinin taksitli taşınmaz satışlarına ilişkin 127/227 Diğer Faaliyet Alacakları Hesaplarına tahakkuk kayıtları yapılmayanların bulunduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin sırasıyla 127/227 Diğer Faaliyet Alacakları Hesaplarının işleyişini açıklayan 99'uncu ve 171'inci maddelerine göre; taksitli taşınmaz satılması durumunda bir yıl veya faaliyet döneminde tahsil edilmesi gereken alacak tutarlarının 127 Hesabı'na, daha uzun sürelerde tahsil edilmesi gereken alacakların ise 227 Hesabı'na borç kaydedilmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca taşınmazın satış bedeli ile net değeri arasındaki olumsuz farkın 630 Giderler Hesabı'na, olumlu farkın 600 Gelirler Hesabı'na kaydedilmesi, birikmiş amortismanlarının 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'ndan çıkarılması ve varlığın kayıtlı değeri üzerinden kayıtlardan çıkarılması gerektiği düzenlenmiştir. Taksitler tahsil edildiğinde, bu tutarın 127 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı'ndan çıkış yapılması ve bütçe geliri olarak kaydedilmesi gerekmektedir.

Kamu İdaresi tarafından taksitli olarak satışı gerçekleştirilen taşınmazlara ilişkin toplam alacak tutarının vadesine göre 127 ve 227 No.lu Hesaplarda izlenmediği, taksitler ödendikçe 127 No.lu Hesap'tan düşülmesi gerekirken 250 Arazi ve Arsalar Hesabı'ndan çıkış yapılarak muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir. 2022 ve önceki yıllarda taksitli satılan taşınmazların satış bedellerinin mevzuata uygun bir şekilde muhasebe hesaplarında izlenmemesi sonucunda, İdarenin bilançosundaki 127 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı 5.595.012,50 TL eksik görünmektedir.

Taksitli taşınmaz satışına ilişkin tahakkuk ve tahsil kayıtlarının mevzuat hükümleri ve muhasebe ilkeleri dikkate alınarak, tam ve doğru şekilde yapılmasının temini için taksitli olarak satılan taşınmazlardan doğan alacakların, vadesine göre 127 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı'nda veya 227 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı'nda muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Kamu İdaresi Tarafından Ödenen Kira Bedellerinin Diğer Kurum Alacakları Hesabı'nda İzlenmemesi

Kentsel dönüşüm uygulamaları kapsamında, teslimi geciken daireler için Kamu İdaresi tarafından arsa sahiplerine ödenen ve kooperatiflere rücu edilecek olan kira bedellerinin 139 Diğer Kurum Alacakları Hesabı'nda takip edilmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "13 Kurum Alacakları" başlıklı 100'üncü maddesinin birinci fıkrasında; bu hesap grubunun, kurumca yasal yetkilere dayanılarak verilen borçlardan bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tahsili öngörülen alacakların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Kamu İdaresi öncülüğünde kentsel dönüşüm uygulamaları kapsamında konut yapı kooperatifleri kurulmuştur. Bu kapsamda Kamu İdaresi ile arsa sahipleri arasında yapılan “Kat Karşılığı Arsa Devir Sözleşmeleri”nin 7’nci maddesinde; dairelerin 5 yıl içinde teslim edileceği, 8’inci maddesinde ise; ilgili kooperatifin inşaata başlamasından itibaren 5 yıl içerisinde daireleri teslim etmemesi halinde Belediye Encümeninin belirleyeceği rayiç bedele göre tespit edeceği aylık kira bedelinin Kamu İdaresi tarafından maliklere ödeneceği belirtilmiştir. 7 adet kooperatifin arsa sahiplerine dairelerini zamanında teslim etmemesi üzerine, belirlenen kira bedelleri vatandaşlara ödenmiştir.

Kamu İdaresi ile kooperatifler arasında imzalanan “Kat Karşılığı Yapım İhale Sözleşmesi”nin 7’nci maddesinde; teslim edilmesi gereken daireler teslim edilmediği zaman Belediye Encümeni tarafından belirlenen kira bedelinin kooperatifler tarafından İdare veznesine yatırılacağı ifade edilmiştir.

Ödenen kira bedelleri Emlak ve İstimlak Müdürlüğü tarafından takip edilmekte olup, daha sonra ilgili kooperatiflerden Mali Hizmetler Müdürlüğü aracılığıyla tahsil edilmektedir. Ancak, ödenen kira bedellerine ilişkin 139 Diğer Kurum Alacakları Hesabı kullanılmamaktadır.

Kentsel dönüşüm uygulamaları kapsamında, daireleri zamanında teslim edilemeyen arsa sahiplerine ödenen kira bedellerinin 139 Diğer Kurum Alacakları Hesabı’nda izlenmesi gerekmekte olup, bu husus Kamu İdaresi tarafından gerçekleştirilen mali iş ve işlemlerin tam ve doğru olarak muhasebe disiplini altında toplanarak mali tablolara eksiksiz olarak yansımaları bakımından oldukça önem arz etmektedir.

Kamu İdaresi cevabında; arsa sahiplerine ödenen kira bedellerinin, kurumca kooperatiflere verilen herhangi bir borç, destek veya kredi amacı ve niteliği taşımadığı, arsa sahiplerine ödeme yapıldıktan sonra kooperatiflerden tahsilat sürecinin başladığı ve süre aşımında gecikme bedeli tahsil edildiği belirtilmiştir. Arsa sahiplerine ait dairelerin geç tesliminden dolayı arsa sahiplerine ödenen kira bedellerinin 630.03.05.09.90 Diğer Kiralama Giderleri Hesabı, kooperatiflerden tahsil edilecek kira bedellerine ilişkin tahakkuk işleminin ise borç ilgisine tebliğ edildiği zaman 120-121.03.09.09.99 Diğer Çeşitli Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri Hesabı kullanılarak muhasebeleştirildiği ve tahsil edilecek bedellerin gelir programında her kooperatif için açılan sicil kaydında gecikme faizleri de gözükecek şekilde takip edildiği ifade edilmiştir.

Ancak, İdare tarafından arsa sahiplerine yapılan ödeme, İdarenin kira gideri olmayıp

İdare tarafından arsaların tesliminin gecikmesi dolayısıyla daha sonra kooperatiflerden rücu edilmek üzere yapılan bir ödeme olduğundan Diğer Kiralama Giderleri Hesabı'nda izlenmemelidir. Bu ödemenin yapılması ve kooperatiflere tebliği arasında geçen sürede de ilgili tutar muhasebe kayıtlarında izlenememektedir. İdare tarafından konut yapı kooperatifi adına arsa sahiplerine yapılan ödeme sonrası kooperatif belediyeye borçlanmış olacak ve idarece bu tutarın belediyeye ödenmesi için gerekli işlemlere başlanılacaktır. Bu tutarın gelir programında izlenmesi yeterli olmayıp mali iş ve işlemlerin doğru bir şekilde muhasebeye yansıtılmasını sağlamak amacıyla bir borç ilişkisi niteliğinde olan kira ödemeleri bilançoda ilgili hesabında izlenmelidir.

Mali tabloların tam ve doğru bilgi vermesini sağlamak amacıyla, kentsel dönüşüm uygulamaları kapsamında, daireleri zamanında teslim edilmeyen arsa sahiplerine ödenen ve daha sonra kooperatiflere rücu edilecek olan kira bedellerinin 139 Diğer Kurum Alacakları Hesabı'nda izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Maddi Olmayan Duran Varlık Alımlarının Haklar Hesabı'nda İzlenmemesi

Kamu İdaresi tarafından maddi olmayan duran varlık niteliğindeki bazı alımların 260 Haklar Hesabı'nda izlenmeyip doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 260 Haklar Hesabı'na ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 210'uncu maddesinde; bu hesabın, bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır. Anılan Yönetmelik'in "Hesabın İşleyişi" başlıklı 211'inci maddesinde ise; bütçeye gider kaydıyla edinilen hakların bir taraftan 260 Hesabı'na borç, ödenecek tutarın ilgili hesabına alacak; diğer taraftan 830 Bütçe Giderleri Hesabı'na borç, 835 Gider Yansıtma Hesabı'na alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Adı geçen Yönetmelik'in 214'üncü maddesine göre, hakların maliyet bedellerinin, kullanılacakları süre içerisinde yok edilmesini izlemek için 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nın kullanılması gerekmektedir. 04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin 6'ncı maddesinde, Maddi Olmayan Duran Varlıklar ve Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar Hesap Gruplarında izlenen varlıklar için amortisman oranının %100 olduğu belirtilmiştir. Yani, 260 Haklar Hesabı'nda

takip edilen maddi olmayan duran varlıklar, hesaplara alındığı yılın sonunda tamamen amorti edilmelidir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerince; bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların 260 Haklar Hesabı'nda izlenmesi, %100 amortisman oranının kullanılarak 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'na kayıt suretiyle yıl sonunda amorti edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresinin Sosyal Hizmetler Müdürlüğü Nikah Biriminde kullanılmak üzere 29.500,00 TL tutarında alınan evlendirme programı yazılımına, 75.000,00 TL tutarında takip yazılımına, 80.000,00 TL tutarında borç sorgulama ve rayiç bedel servisleri yazılımına, 2.250,00 TL tutarında mevzuat programı lisans yenileme bedeline ve 19.333,08 TL tutarında Türbeönü Kitabı Telif Sözleşmesi'ne ilişkin yapılan ödemelerin, 260 Haklar Hesabı'na kaydedilerek yıl sonunda %100 amortisman ayrılmak suretiyle giderleştirilmesi gerekirken doğrudan 630 Giderler Hesabı'na kaydedilerek giderleştirildiği tespit edilmiştir. Bu işlemler sebebiyle, 260 Haklar Hesabı ve 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'nın 206.083,08 TL noksan, 630 Giderler Hesabı'nın ise söz konusu tutar kadar fazla görünmesinin, mali tabloların güvenilirliğini ve doğruluğunu etkilediği değerlendirilmektedir.

Bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların 260 Haklar Hesabı'nda izlenip mevzuata uygun olarak giderleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Satışı Yapılan Taşınmazların Satış Bedelleri Üzerinden Kayıtlardan Çıkarılması

Kamu İdaresinin 250 Arazi ve Arsalar Hesabı'nda yer almayan taşınmazların satışlarında, satışa konu olan taşınmazın satış bedeli üzerinden ilgili varlık hesabına giriş kaydı yapıldıktan sonra aynı bedel ile taşınmazın satış kaydının yapıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin maddi duran varlıkların satılmasını düzenleyen 187'nci maddesinin (d/1) bendinde; amortisman ayrılmış olan varlıkların net değeri, kayıtlı değerden ayrılmış amortismanlar düşüldükten sonra kalan tutar olduğu belirtilmiştir. Maddi duran varlıkların satış işlemleri sırasında; amortismanına tabi olanlarda net değeri, diğerlerinde kayıtlı değeri ile satış bedeli arasında fark olması durumunda, öncelikle oluşan olumlu veya olumsuz, ilgili varlık hesabı ve gelir veya gider hesaplarına

kaydedilerek satış işleminin muhasebeleştirileceği düzenlenmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 250 Arazi ve Arsalar Hesabı'na ilişkin "Hesabın İşleyişi" başlıklı 189'uncu maddesinde; satılan arsa ve arazilerin, kayıtlı değeri bu hesaba, satış bedeli ile kayıtlı değeri arasındaki olumlu fark ise 600 Gelirler Hesabı'na alacak; satış bedelinin 100 Kasa Hesabı veya 102 Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara, satış bedeli ile kayıtlı değeri arasındaki olumsuz farkın ise 630 Giderler Hesabı'na borç; diğer taraftan satış bedeli 800 Bütçe Gelirleri Hesabı'na alacak, 805 Gelir Yansıtma Hesabı'na borç kaydedileceği hükmü yer almaktadır.

Yönetmelik'e göre; satılan arazi ve arsaların kayıtlı değeri 250 Arazi ve Arsalar Hesabı'na alacak, satış bedeli ile kayıtlı değer arasında olumlu fark var ise 600 Gelirler Hesabı'na alacak, olumsuz fark var ise 630 Giderler Hesabı'na borç kaydı yapılmak suretiyle muhasebe kaydı gerçekleştirilecektir.

Yapılan incelemede; 2022 yılında envanteri yapılan arsa ve arazilerin toplam 597.145.266,16 TL olduğu ve envanter sonrası satışa konu olan taşınmazların, satış bedeli üzerinden ilgili varlık hesabına giriş kaydı yapıldıktan sonra aynı bedel üzerinden taşınmazın satış kaydının yapılması dolayısıyla taşınmaz satışından elde edilen karın 600 Gelirler Hesabı'na alacak kaydı ile kaydedilmemesi sonucunda idarenin faaliyet sonuçları tablosunda yer alan 600 Gelirler Hesabı'nın eksik gösterildiği değerlendirilmektedir.

Arazi ve arsa satışlarında taşınmaz çıkışının kayıtlı bedel üzerinden yapılarak satış sonucu oluşan karın 600 Gelirler Hesabı'nda, zarar oluşmuş ise 630 Giderler Hesabı'nda izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Tahsis Edilen ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

Kamu İdaresi tarafından başka kurumlara tahsis edilen ve başka kurumlarca İdareye tahsis edilen taşınmazların muhasebe hesaplarında izlenmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Hesabın İşleyişi" başlıklı 189 ve 193'üncü maddelerinde; 250 Arazi ve Arsalar Hesabı ve 252 Binalar Hesabı'nın işleyişi ile borç ve alacak kayıtlarının nasıl yapılacağı belirtilmiştir. Buna göre; idare tarafından tahsis edilen taşınmazların kayıtlı değerleri üzerinden 500 Net Değer Hesabı'na borç, 250 Arazi ve Arsalar/252 Binalar Hesabı'na alacak; İdareye tahsis edilen taşınmazların ise yine kayıtlı

değerleri üzerinden 250 Arazi ve Arsalar/252 Binalar Hesabı'na borç, 500 Net Değer Hesabı'na alacak kaydedileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, anılan maddeler uyarınca, idare tarafından tahsis edilen taşınmazlara ait ayrılmış amortisman tutarlarının 500 Net Değer Hesabı'na alacak, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'na borç; kuruma tahsis edilen binalara ait birikmiş amortisman tutarlarının ise 500 Net Değer Hesabı'na borç, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı'na alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

2022 Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planı'nda, idarenin tahsis ettiği taşınmazlar için; 250.02, 251.02 ve 252.02 No.lu Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar Hesapları; idarenin tahsisli olarak kullandığı taşınmazlar için ise 250.03, 251.03 ve 252.03 No.lu Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar Hesapları açılmıştır. İlgili idarelerin, mevcut duruma uygun olan hesap kodlarını kullanarak taşınmaz işlemlerini muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; taşınmazların yönetimi ve kontrolü için idarelerce tahsisli kullanılan ve tahsis edilen taşınmazlarla ilgili farklı bir kayıt düzeni bulunmakta ve bu şekilde kullanılan taşınmazlarla ilgili yapılacak kayıtların buna uygun olarak tutulması gerekmektedir. İdareye tahsis edilen taşınmazın, muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden ilgili hesabına borç ve 500 Net Değer Hesabı'na alacak kaydedilmesi gerekirken, idarenin tahsis etmiş olduğu taşınmaz için ise ilgili hesaba alacak ve 500 Net Değer Hesabı'na borç kaydı yapılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresinin tahsisli olarak kullandığı 11 adet taşınmazın muhasebe kaydı yapılmadığından İdarenin bilançosunda hiç görünmemektedir. Bununla beraber, Kamu İdaresinin başka kurumlara tahsisli olarak kullandığı 25 adet taşınmazın tahsis kaydı yapılmadığından idarenin bilançosunda Kamu İdaresinin kullanımındaymış gibi görüldüğü tespit edilmiştir. Söz konusu kayıtların yapılmaması, kurumun mali tablolarında öz kaynaklar ile duran varlık hesaplarının doğruluğunu ve güvenilirliğini olumsuz etkilediği değerlendirilmektedir.

Kamu İdaresinin mülkiyetinde bulunan taşınmazlardan diğer kurum ve kuruluşlara tahsis edilenler ile diğer kurum ve kuruluşlar tarafından Kamu İdaresine tahsisli olarak kullanılan taşınmazların ilgili muhasebe hesaplarında izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı'na Yapılması Gereken Kayıtların Doğrudan Giderleştirilmesi

Kamu İdaresi tarafından ihale kapsamında parklara yerleştirilmek üzere temin edilen oyun grupları ve spor aletlerine ilişkin harcamaların doğrudan giderleştirilmek suretiyle yanlış hesaba kaydedildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı'na ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 190'ncı maddesinde; bu hesabın herhangi bir işin gerçekleşmesini sağlamak veya kolaylaştırmak için yeraltında veya yerüstünde inşa edilmiş her türlü yol, köprü, baraj, tünel, bölme, sarnıç, iskele, hark ve benzeri yapılar ile bunların eklenti ve bütünleyici parçalarının ve bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır. 2022 yılı Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planı'nda "251.01.20.02 Parklar ve Yeşil Alanlar" hesap kodu bulunmaktadır.

Kamu İdaresinin ihale işlem dosyaları incelenmesi sonucunda; "Çocuk Oyun Grubu Temini" ihalesi kapsamında alımı ve montajı yapılan toplam 20.107.200,00 TL'lik park oyun grupları ve spor aletlerinin 251 Yer Altı ve Yer Üstü Düzenleri Hesabı'na kaydedilmeyip doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Mevzuat hükümlerine aykırı bu uygulama neticesinde; bilançoda 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı 20.107.200,00 TL eksik, faaliyet sonuçları tablosunda yer alan 630 Giderler Hesabı da aynı tutar kadar fazla görünmektedir.

Kamu İdaresi cevabında; oyun grupları ve spor aletlerinin, her ne kadar maliyetleri yüksek olsa da doğrudan tüketime yönelik halkın kullanımına sunulduğundan kısa sürede kullanılamayacak duruma gelmesi olasılığının yüksek olması sebebiyle 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı'na kaydedilmeyip doğrudan giderleştirildiği belirtilmiştir. Ancak, İdare tarafından parkların eklentisi niteliğinde olan oyun grupları ve spor aletlerinin doğrudan giderleştirilmesi mevzuata aykırı olup ilgili varlık hesabında takip edilmelidir.

Kamu İdaresinin, mali tabloların yanıltıcı bilgi vermesini önlemek amacıyla, parklar için aldığı oyun grupları ve spor aletlerini 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı'na kaydetmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Kıdem Tazminatı Karşılıklarının İşçilerin Tamamı İçin Ayrılmaması

Kamu İdaresinde istihdam edilen kadrolu işçilerin ve belediye şirketi işçilerinin tamamı için kıdem tazminatı ayrılmaması sebebiyle 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı olması gerekenden eksik görünmektedir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Temel Kavramlar" başlıklı 5'inci maddesinde; muhasebenin temel kavramlarından olan dönemsellik ve ihtiyatlılık kavramları tanımlanmıştır. Buna göre dönemsellik kavramı, kamu idarelerinin faaliyetlerini belirli dönemlerde raporlamasını ve her dönemin faaliyet sonuçlarını diğer dönemlerden bağımsız olarak saptamasını ifade etmektedir. İhtiyatlılık kavramı ise muhasebe uygulamasında muhtemel risklere ve olaylara karşı belirtilen durumlarda karşılık ayrılmasını ifade etmektedir.

Bu kavramlar doğrultusunda kıdem tazminatı karşılığı ayrılması; işçilere ödenecek kıdem tazminatı giderlerinin çalışılan yıllarla ilişkilendirilmesi açısından dönemsellik kavramını, kıdem tazminatı ödemesi nedeniyle ileride karşılaşılabilecek mali yükün öngörülmesi açısından ise ihtiyatlılık kavramını karşılamaktadır.

4857 sayılı İş Kanunu ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu uyarınca, personel hizmet alım sözleşmesi kapsamında çalıştırılan işçilerin kıdem tazminatlarının ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından ödenmesi gerekmektedir. Nitekim, belediyede 696 sayılı KHK kapsamında personel hizmet alım sözleşmesi çerçevesinde çalıştırılan işçilerin kıdem tazminatları belediye tarafından ödenmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 281'inci maddesinde faaliyet dönemi içinde ödenmesi öngörülen kıdem tazminatları için 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı'nın, 330'uncu maddesinde ise; uzun vadede ödenmesi öngörülen kıdem tazminatı karşılıklarının izlenmesi için 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı'nın kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı, idarenin ödeyeceği uzun vadeli kıdem tazminatlarını göstermektedir. Bu tazminatlar personel harcamalarının planlanması ve bütçeleştirilmesinde dikkate alınması gereken önemli bir gider unsurudur. Ayrıca, bu hesaplarda görünen tutarlar idare için bir yükümlülük mahiyetindedir. Dolayısıyla, hem personel harcamalarının daha iyi planlanabilmesi hem de yükümlülüklerin mali tablolarda gerçeğe uygun biçimde görünmesi için 472 No.lu Hesap'ın eksiksiz olarak kullanılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 2022 yılı sonu itibariyle Kamu İdaresinde istihdam edilen 54 kadrolu işçi ile belediye şirketinde işçi statüsünde istihdam edilen 1.042 personel için kıdem tazminatı karşılığı ayrılması gerekirken, 21 kadrolu işçi ile 29 belediye şirket işçisi için kıdem tazminatı karşılığı ayrıldığı tespit edilmiştir. 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında çalışan işçilerin çalışma süreleri dikkate alınarak her yılın sonunda kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılması ve 372/472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesaplarında muhasebeleştirilmesi gerekmektedir. Uzun vadeli kıdem tazminatı karşılıklarının eksik ayrılması nedeniyle 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı mali tabloda gerçek değerinden daha düşük görünmektedir.

Her yılın sonunda kıdem tazminatı karşılıklarının, 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı'na eksiksiz olarak kaydedilmesi ve mevcut kayıtların da kıdem tazminatı artışlarına uygun olarak güncellenmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kira Sözleşmesi Sona Eren Taşınmazların Süre Uzatımı Yolu ile Kullandırılması

Kamu İdaresi tarafından kiraya verilen taşınmazların, kira süresi sonunda yeniden ihale edilmeksizin süre uzatımı yoluyla aynı kişilere kiraya verildiği görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesi ile belediye mülkiyetindeki taşınmazların ancak bu Kanun hükümlerine göre kiraya verilebileceği, "Kiralarda Sözleşme Süresi" başlıklı 64'üncü maddesi ile belirli istisnalar haricinde, kiraya verilecek taşınmazların kira süresinin on yıldan çok olamayacağı ve taşınmazların üçüncü kişilere kiralanması işlemlerinin ise aynı Kanun'un 35'inci maddesinde sayılan ihale usulleri çerçevesinde yürütülmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18'inci maddesi uyarınca, belediyeye ait taşınmazların üç yıldan fazla süre ile kiralanmasına karar vermek yetkisi belediye meclisine; aynı Kanun'un 34'üncü maddesi uyarınca, söz konusu taşınmazların süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek yetkisi ise belediye encümenine verilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci maddesinde; kamu idarelerine ait taşınmazlara ait kira sözleşmelerinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde,

işgal edilen taşınmaz malın idarenin talebi üzerine bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edileceği ve kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edileceği, aksi halde kira sözleşme bitim tarihi ile tahliye tarihi arasında ecrimisil alınacağı hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinde; 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci maddesi hükümlerinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı ifade edilmiştir.

11.01.2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun dördüncü bölümünde kira sözleşmeleri düzenlenmiştir. Her ne kadar 6098 sayılı Kanun'un 339'uncu maddesinin ikinci fıkrasında; kamu kurum ve kuruluşlarının, hangi usul ve esaslar içinde olursa olsun yaptıkları bütün kira sözleşmelerine de bu hükümlerin uygulanacağı ve aynı Kanun'un 347'nci maddesinin birinci fıkrasında, kiraya verenin, sözleşme süresinin bitimine dayanarak sözleşmeyi sona erdiremeyeceği hükümleri bulunmaktadır.

Söz konusu hükümler değerlendirildiğinde, belediyelere ait gayrimenkullerin kiralanması durumunda 2886 sayılı Kanun hükümlerine tabi olunacağı, on yıldan uzun süreli kiralama ihalesine çıkılamayacağı, gayrimenkulün sözleşme süresi biten kiracıya süre uzatımı yahut sözleşme yenilenmesi suretiyle kullandırılmaya devam edilmesinin mümkün olmayacağı, kira süresinin bitiminde taşınmazın boşaltılarak yeniden ihale suretiyle kiraya verilmesinin sağlanmasının gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, Belediye mülkiyetindeki taşınmazdan kira süresi sonunda yeniden ihale yapılmadan encümen kararıyla süre uzatımı yoluyla kiracılara kullandırıldığı, hatta 47 adet taşınmazın 2009 yılı ve öncesinden günümüze kadar kullandırılmaya devam edildiği tespit edilmiştir. Ayrıca 87 adet taşınmaz kiralamasında da 2886 sayılı Kanun'da öngörülen 10 yıllık kiralama süre sınırının aşıldığı görülmüştür.

Anılan hüküm ve kararlar doğrultusunda Kamu İdaresinin maliki olduğu taşınmazların kiraya verme ve sözleşme uygulama sürecinde 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu hükümlerine göre işlem yapılması, sözleşme süresi sonunda yeniden ihale sürecinin başlatılması, sözleşme süre uzatımı gibi mevzuata aykırı uygulamalara yer verilmemesi, süre sonunda taşınmazın tahliyesini sağlamayarak füzuli şağil durumuna düşen kişiler hakkında, yine aynı 2286 sayılı Kanun hükümlerince tahliye işlemlerinin başlatılması gerekmektedir.

BULGU 2: Müze Payının Takibinin Yapılmaması

Büyükşehir Belediyesince, müze giriş ücretlerine ilişkin Kamu İdaresine düşen belediye paylarının bazı aylarda gönderilmemesine rağmen İdare tarafından alacağın takibinin yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Müze Giriş Ücretleri ile Madenlerden Belediyelere Pay" başlıklı mükerrer 97'nci maddesinin (a) bendi uyarınca; Cumhurbaşkanlığına bağlı milli saraylar hariç belediye ve mücavir alan sınırları içinde gerçek ve tüzel kişilerce işletilen her türlü müzelerin giriş ücretlerinin %5'inin belediye payı olarak ayrılması, bu payın tahsilini takip eden ayın 15'inci günü akşamına kadar müzenin bulunduğu yer büyükşehir belediyesine ödenmesi, büyükşehir belediyelerince tahsil edilen payın %75'i de Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre nüfusları oranında ilgili ilçe belediyelerine dağıtılması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Kamu İdaresinin hesap ve işlemleri incelendiğinde; Büyükşehir Belediyesince müze gelirlerine ilişkin payların sadece şubat ayı içinde gönderildiği ancak yılın kalan aylarında hak edilen payların gönderilmediği ve Kamu İdaresi tarafından bu hususla ilgili başvuru yollarının kullanılmadığı tespit edilmiştir.

Bulguda belirtilen tespit üzerine, İdarece Büyükşehir Belediyesine başvurularak süreç başlatılmış ancak kamu idaresi cevabında veya eklerinde müze paylarının tahsilatına ilişkin belge sunulmamıştır.

Kamu İdaresinin gelir kaybına uğramaması için mevzuatta belirtilen esaslar çerçevesinde müze payları ile ilgili gerekli takip ve başvuru yollarının kullanılması gerekmektedir.

BULGU 3: Tesis Niteliğindeki Dayanıklı Taşınırların Tesis Makine ve Cihazlar Hesabı'na Kaydedilmemesi

Kamu İdaresine ait olan kamera ve turnike sistemleri gibi tesis kapsamında değerlendirilen taşınırların, 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı yerine 255 Demirbaşlar Hesabı'nda izlendiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı'nın niteliğini düzenleyen 194'üncü maddesinde; bu hesabın, kurumların faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan büro makine ve cihazları hariç her türlü makine, tesis ve cihazlar ile

bunların eklentileri ve yükleme, boşaltma, aktarma makine ve gereçlerinin izlenmesi için kullanılacağı düzenlenmiştir.

253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı'nın birinci düzey alt detay kodlarından 253.01 Tesisler Hesabı'na kaydedilmesi gereken taşınırları düzenlemek üzere, 28.12.2006 tarihli ve 2006/11545 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 39'uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri hükümleri gereğince taşınır mal kapsamındaki tesisler ve detay kodlarına ilişkin olarak 39 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği, 31.12.2014 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Genel Tebliğ'in "Taşınır Mal Kapsamındaki Tesisler" başlıklı 4'üncü maddesinde; genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin kullanımında bulunan veya edinilecek olan; bir makine veya cihazın ürettiği enerjiyi, sesi, görüntüyü vb. ileten, dağıtan veya uzaktaki verileri toplayıp kaydeden makine veya cihazlar arasındaki düzeni sağlayan, birbiriyle entegre makine ve cihazlardan oluşan, gerektiğinde başka yere taşınabilen sistemler taşınır mal kapsamında tesis olarak kabul edileceği hükmü yer almaktadır.

Aynı Genel Tebliğ'in "Taşınır Mal Kapsamındaki Tesislerin Kaydedileceği Taşınır Detay Kodları" başlıklı 5'inci maddesi gereği, taşınır kapsamında sayılan tesislerin kaydına mahsus olmak üzere Taşınır Mal Yönetmeliği eki, "Taşınır Kod Listesi'nin B-Dayanıklı Taşınırlar" bölümünün "253.01- Tesisler Grubu" kodu altında açılan alt detay kodlara gerekli kayıtların yapılması gerekmektedir. Anılan Tebliğ'e göre; 253.01.03. Görüntüleme, Bilgi Toplama ve Takip Sistemleri koduna, kamu binalarında kurulu bulunan kameralı güvenlik sistemleri, personel ve ziyaretçi için turnikeli, kameralı geçiş sistemleri ile balıkçı gemileri, uçak ve tırların takibi için kurulan uydu takip sistemleri ve uluslararası su yolu gemi trafiği yönetim sistemleri kaydedilecektir.

Aktarılan mevzuat hükümleri doğrultusunda satın alınan taşınırların tamamının Tesis Makine ve Cihazlar Hesabı'nın alt detay kodlarından 253.01.03 Görüntüleme, Bilgi Toplama ve Takip Sistemleri Hesabı'nda aktifleştirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Yapılan incelemede; idareye ait olan kamera ve turnike sistemleri gibi tesis kapsamında değerlendirilen taşınırların, 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı yerine 255 Demirbaşlar Hesabı'nda izlendiği tespit edilmiştir. Gerçekleştirilen alımların hatalı hesaplara kaydedilmesinden dolayı 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı mizanda olması gerekenden az görünürken, 255 Demirbaşlar Hesabı ise olması gerekenden daha fazla görünmektedir.

Tesis kapsamında değerlendirilen taşınırların 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı'nda izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Demirbaş Niteliği Taşıyan Varlıkların Tüketim Malzemesi Olarak Muhasebeleştirilmesi

Demirbaş niteliği taşıyan varlıkların muhasebe kayıtlarına alınırken tüketim malzemesi gibi 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı'na kaydedildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "15 Stoklar" başlıklı 113'üncü maddesinin birinci fıkrasında; bu hesap grubunun kurum ambar ve atölyelerinde; satılmak veya diğer faaliyetlerde kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen mallar ile artık ve hurda gibi bir yıl veya faaliyet dönemi içinde kullanılacak veya paraya çevrilebilecek varlıkların izlenmesi için kullanılacağı, 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı'na ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 115'inci maddesinde ise; bu hesabın kurumlarca satılmak, üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, artık ve hurda gibi bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tüketilecek veya paraya çevrilecek varlıkların izlenmesi için kullanılacağı düzenlenmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "25 Maddi Duran Varlıklar" başlıklı 186'ncı maddesinin birinci fıkrasında; faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve tahmini yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlıklar ile bunlara ilişkin birikmiş amortismanların maddi duran varlıklar hesap grubu içinde takip edileceği, 255 Demirbaşlar Hesabı'na ilişkin "Hesabın Niteliği" başlıklı 198'inci maddesinde ise bu hesabın kurum faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi uzun süre kullanılabilen varlıkların izlenmesi için kullanılacağı hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca, 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabı; kurumlarca satılmak, üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen varlıkların izlenmesi için kullanılırken 255 Demirbaşlar Hesabı ise kurum faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi uzun süre kullanılabilen varlıkların izlenmesi için kullanılacaktır.

Yapılan incelemede; masa, koltuk, tabure, sehpa, dolap, büro ve ofis mobilyası gibi alımlar ile güvenlik kamerası ve kulübesi gibi demirbaş niteliğindeki varlıkların 255 Demirbaşlar Hesabı yerine 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı'na kaydedildiği tespit edilmiştir. Bu durum, mali tablolarda 255 Demirbaşlar Hesabı'nın noksan; 150 İlk Madde ve Malzeme

Hesabı'nın ise fazla görünmesine yol açmaktadır.

Demirbaş niteliğinde olan varlık alımlarının mevzuata uygun olarak 255 Demirbaşlar Hesabı'nda izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 5: İsteklilerden Alınan Geçici Teminat Mektuplarına İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

Kamu İdaresi tarafından yapılan ihalelerde isteklilerden alınan geçici teminat mektuplarının muhasebe kayıtlarına alınmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Kayıt Zamanı" başlıklı 50'nci maddesinde; bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirileceği düzenlenmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 910 Alınan Teminat Mektupları Hesabı'na ilişkin "Hesaba İlişkin İşlemler" başlıklı 435'inci maddesinde teminat olarak teslim edilen değerlerin alınıp verilmesinde düzenlenecek belgelere yönelik ayrıntılı düzenlemeler yapılmıştır. Söz konusu madde kapsamında, muhasebe birimleri veznelere ihale kanunları, vergi kanunları ve diğer mevzuat hükümleri gereğince teminat ve depozito olarak teslim edilen belgeler karşılığında ilgisine alındı belgesi verileceği belirtilmiştir.

Bu kapsamda, teminat olarak alınan değerlerin teslim alındığında, ilgisine geri verilmesi veya paraya çevrilmesi gerektiğinde muhasebe işlem fişi düzenlenerek hesaplara kaydedileceği düzenlenmiştir. Teminat olarak alınan değerlerin muhasebe biriminde gereksiz olarak bekletilmesini önlemek için; alınan teminata ait işin sonuçlandırılıp sonuçlandırılmadığı, mevzuatındaki süreler de dikkate alınarak muhasebe birimince takip edileceği ve her mali yıl sonunda teminata ilişkin belgeler hakkında kontrol işlemlerinin yapılacağı ifade edilmiştir.

Ayrıca, muhasebe birimlerine geçici, kesin, ek kesin ve avans teminat mektubu olarak verilen teminat mektuplarının, kamu ihale mevzuatında yer alan düzenlemeler doğrultusunda incelendikten sonra kabul edileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, ekonomik değer ifade eden ve mali işlem niteliğinde olan geçici teminat mektuplarının Kamu İdaresi tarafından teslim alınması halinde muhasebe kaydının yapılması gerektiği anlaşılmaktadır.

Kamu İdaresine ait ihale işlem dosyalarının incelenmesi sonucunda; ihale mevzuatı gereği isteklilerden alınan geçici teminat mektuplarının muhasebe kayıtlarının yapılmadığı, sadece nakden alınan geçici ve kesin teminatlar ile kesin teminat mektuplarına ilişkin muhasebe kayıtlarının yapıldığı anlaşılmıştır.

Kamu İdaresi cevabında; ihalelerin, elektronik ihale ile yapıldığı, geçici teminatlara ilişkin verilerin de elektronik ihale sisteminde takasbankta saklandığı, somut olarak ilgili müdürlüklere ulaştırılmadığı ve bundan dolayı Mali Hizmetler Müdürlüğüne muhasebe kaydı yapılması için gerekli evrakların gönderilemediği ve muhasebe kaydının yapılmadığı belirtilmiştir. Ancak, İdare tarafından elektronik ortamda yapılmayan ihalelerde de ilgili müdürlükler tarafından teslim alınan geçici teminat mektupları muhasebe kayıtlarına alınmamaktadır. İdare, aldığı bu teminat mektuplarını muhasebe kayıtlarında izlemelidir.

Kamu İdaresinin, yapmış olduğu ihaleler kapsamında aldığı geçici teminat mektuplarını 910 Alınan Teminat Mektupları Hesabı'nda izlemesi gerekmektedir.

BULGU 6: Yapım İşlerine Ait Bütün Riskler Sigortası Kapsamında Yer Alan Risk Kalemlerinde Muafiyet Oranının Yasal Sınırın Üzerinde Belirlenmesi

Kamu İdaresinin bazı yapım işlerinde yükleniciler tarafından yaptırılan inşaat sigortalarına ait (bütün riskler/all risk) bazı risk kalemlerine %2'den fazla muafiyet uygulandığı görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "İş ve İşyerinin Sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesine göre; yapım işlerinde yüklenici tarafından, ihale dokümanında belirtilen süre ve şartlara uygun olarak işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıt ve tesisler oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı sigorta yaptırılması gerekmektedir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İş ve İşyerlerinin Korunması ve Sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesine göre; sigorta poliçesinde tüm riskler için uygulanabilecek muafiyet oranı azami %2 ve deprem, sel, su baskını, toprak kayması ve terör riskleri için uygulanabilecek koasürans oranı azami %20'dir. Bunun dışında kalan riskler için koasürans uygulanmaz. Muafiyet ve koasürans kısmına isabet eden hasarların karşılanması yüklenicinin sorumluluğundadır.

Mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere; yapım işlerinin inşaat sigortası (bütün riskler/all risk) poliçelerindeki yukarıda anılan risk unsurlarına azami %2 muafiyet uygulanmalıdır. Sigorta poliçelerindeki muafiyet oranlarının %2'lik orandan fazla olması yüklenicinin nihai sorumluluğunu kaldırmamakla birlikte, karşılaşılabileceği riski artırması bakımından önem arz etmektedir. Dolayısıyla Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin ilgili hükmünde belirtildiği üzere tüm riskler için uygulanabilecek muafiyet oranı azami %2 olmalıdır.

Kamu İdaresi tarafından ihale edilen ve sözleşmeye bağlanan yapım işlerine ilişkin sigorta poliçelerinin incelenmesi neticesinde; yükleniciler tarafından yaptırılan inşaat sigortası poliçelerinde bazı risk unsurlarına mevzuatta belirtilen %2 sınırından daha fazla muafiyet uygulandığı tespit edilmiştir.

İstenmeyen risk unsurlarının gerçekleşmesi durumunda sigortacı, sigortalı, idare ve üçüncü kişiler arasında oluşabilecek hukuki ve mali ihtilafların önüne geçmek adına yapım işlerine ait inşaat sigortalarında yasal sınır olan %2'den fazla muafiyet uygulanmaması gerekmektedir.

BULGU 7: Yapım İşi İhalelerinde Fiyat Farkı, İş Artışı ve Süre Uzatımı Verilen Durumlarda Bütün Riskler (All Risk) Sigorta Poliçelerinin Revize Edilmemesi

İhale edilen yapım işlerinin bazılarında all risk sigortalarının gelişen duruma göre güncellenmediği görülmüştür.

Yapım işlerine ait sözleşmelerin “İşin ve İş Yerinin Korunması ve Sigortalanması” başlıklı 17'nci maddesine göre yükleniciler Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nde yer alan hükümler çerçevesinde “all risk” sigorta ve genişletilmiş bakım devresi teminatını içeren sigorta yaptırmak zorundadır.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin “İş ve İşyerlerinin Korunması ve Sigortalanması” başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasında; yüklenicinin, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 9'uncu maddesi hükümleri dahilinde; işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için, işin özellik ve niteliğine göre ihale dokümanında belirtilen şekilde, işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı “inşaat sigortası (bütün riskler)”, geçici kabul tarihinden kesin kabul tarihine kadar geçecek süreye ilişkin ise yürürlükteki İnşaat

Sigortası (Bütün Riskler) Genel Şartları çerçevesinde kapsamı ihale dokümanında belirtilen genişletilmiş bakım devresi teminatını içeren sigorta yaptırmak zorunda olduğu, ikinci fıkrasında ise; sigortaya esas alınacak bedellerin, işin kendisi için sözleşme bedeli, her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ve benzeri için ise piyasa rayiçlerine göre hesaplanan bedeller olduğu, ayrıca fiyat farkları dahil ödenen toplam hakediş tahakkuk tutarının poliçedeki sigorta bedelini aşması ve/veya poliçede öngörülen sigorta bitiş tarihinin süre uzatımı veya cezalı çalışma nedeniyle aşılması hallerinde, zeyilname ile sigorta bedelinin artırılmasının ve/veya sigorta süresinin uzatılmasının zorunlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Mevzuat hükmünden anlaşılacağı üzere, yüklenicinin yapım işinin yerine getirilmesinde genel bir koruma sorumluluğu bulunmaktadır. Sigorta yükümlülüğünün amacı, sözleşme konusu işin değer itibarıyla güvence altına alınması olduğundan, fiyat farkını, iş artışını veya süre uzatımını içermeyen bir sigorta işleminin bu güvenceyi sağlayamayacağı açıktır.

All risk sigorta poliçelerinin yukarıda yer verilen mevzuat hükmü çerçevesinde revize edilmemiş olması; poliçe kapsamındaki bir rizikonun gerçekleşmesi neticesinde idarenin olması gereken miktardan daha az miktarda tazminat almasına neden olacak ve zarara uğramasına sebebiyet verebilecektir. Fiyat farkı veya iş artışı verilen yapım işlerinde all risk sigorta bedelinin, fiyat farkı verilen veya iş artışı yapılan tutar kadar, süre uzatımı verilen işlerde ise sigorta süresinin süre uzatımı kadar zeyilname ile güncellenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresi tarafından ihale edilen bazı yapım işlerinde, fiyat farkı verilmesi veya iş artışı yapılması suretiyle ödenen toplam hakediş tahakkuk tutarının sigorta bedelini aşması veya süre uzatımı verilmesi sebebiyle sigorta bitiş tarihinin aşılması durumlarında zeyilname ile sigorta bedelinin artırılmadığı veya sigorta süresinin uzatılmadığı tespit edilmiştir.

Süre uzatımı veya cezalı çalışma olan durumlarda all risk sigorta süresinin bitim tarihinin geçici kabul tarihine göre düzenlenmesi ve buna bağlı olarak da bakım devresi sigorta süresinin başlangıç tarihinin geçici kabul tarihinden itibaren başlatılması, fiyat farkları veya iş artışı dahil ödenen toplam hakediş tutarının poliçedeki sigorta bedelini aşması halinde ise zeyilname ile sigorta bedelinin artırılması hususunda gerekli özenin gösterilmesi gerekmektedir.

BULGU 8: Parasal Limitlerin Altında Kalmak Amacıyla Mal ve Hizmet Alımlarının Kısımlara Bölünerek Doğrudan Temin Yöntemi ile Gerçekleştirilmesi

Kamu İdaresi tarafında açık ihale usulü ile gerçekleştirilmesi gereken bazı mal ve hizmet alımlarının, parasal limitlerin altında kalmak amacıyla kısımlara bölünerek doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesinde; idarelerin, bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu, aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadıkça mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinin bir arada ihale edilemeyeceği ve eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği, bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu, diğer ihale usullerinin Kanun'da belirtilen özel hallerde kullanılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanun'un "Doğrudan Temin" başlıklı 22'nci maddesinin (d) bendinde; büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin on beş milyar, diğer idarelerin beş milyar Türk lirasını aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeyle ilişkin alımları için ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin usulüne başvurulabileceği belirtilmiştir. Kanun metninde yer alan parasal limitler her yıl Kamu İhale Kurumu tarafından güncellenmekte olup 2022 yılı için uygulanacak limitler; 20.01.2022 tarihli ve 31725 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2022/1 numaralı Kamu İhale Tebliği ile büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idareler için 218.395 TL, diğer idareler için 72.752 TL olarak belirlenmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 22.5.1.2'nci maddesinde ise; açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendi için öngörülen parasal sınırın altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle aynı Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendine göre temini, 4734 sayılı Kanun'un temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiğinden, bu yönde uygulamaların sorumluluk doğuracağı hususuna dikkat edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresinin 2022 yılı içerisinde 4734 sayılı Kanun'un 22/d bendi kapsamında

gerçekleştirdiği harcamaların incelenmesi neticesinde; iş elbisesi, mobilya, bank, kamelya, battaniye ve organizasyon hizmeti gibi aynı müdürlük tarafından, aynı veya birbirine yakın onay tarihli, niteliği itibariyle bütünlük arz eden veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek olan mal ve hizmet alımlarının, parasal limitleri aşmamak amacıyla mevzuata aykırı bir şekilde kısımlara ayrılarak açık ihale usulü yerine doğrudan temin yöntemiyle aynı yükleniciden gerçekleştirildiği görülmektedir.

Kamu İdaresinin; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamak için aynı veya niteliği itibariyle bütünlük sağlayabilecek alımlarını doğrudan temin usulüyle gerçekleştirmek amacıyla parasal limitlerin altında kalacak şekilde kısımlara bölmemesi gerekir. İhtiyaçların önceden belirlenip, belirli bir plan dahilinde 4734 sayılı Kanun'da yer alan hükümlere göre temin edilmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal ve Hizmet Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

Kamu İdaresi tarafından doğrudan temin ve pazarlık usulü uyarınca parasal limitler dâhilinde yapılan mal ve hizmet alımı harcamalarının, bu amaçla bütçeye konulan ödeneklerin %10'unu aşmasına rağmen Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde; bu Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin % 10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı ifade edilmiştir.

Öte yandan, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci Maddesinin (I) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ'in "Genel Esaslar" başlıklı 4'üncü maddesinde; Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idarelerinin; yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarını dikkate alacağı, mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranını hesaplayacakları belirtilmiştir.

Mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, idarelerin, 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) ve 22'nci maddesinin (d) bendinde parasal limitleri belirlenen işler için yapacakları harcamaların yıllık toplamı, konulacak ödeneklerin %10'unu aşmamalı, aşacak

kısım için ise Kamu İhale Kurulundan onay alınmalıdır.

Yapılan incelemede; 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapılan mal alımlarında %10 sınırının 25.290.263,00 TL olmasına rağmen harcamanın 27.416.362,62 TL olduğu, hizmet alımlarında ise %10 sınırının 33.046.300,00 TL olmasına rağmen harcamanın 38.801.404,35 TL olduğu görülmüştür. Bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unun aşıldığı ve söz konusu durum için Kamu İhale Kurulundan herhangi bir uygun görüşü alınmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) ve 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapabileceği harcama tutarına ilişkin sınırın 121.811.509,00 TL olmasına rağmen 86.657.510,00 TL harcama yapıldığı ve sınırın aşılmamasına dikkat edildiği ifade edilmektedir. Ancak %10 sınırının; mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri için idarelerin bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı hesaplanması gerekmektedir. İdarece yapım işlerinde %10 sınırı aşılmamış olmakla birlikte mal ve hizmet alımlarında Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan bu sınır aşılmıştır.

İşlemlerin ihale mevzuatına uygun yürütülebilmesi için doğrudan temin ve pazarlık usulü kapsamında parasal limitler dahilinde yapılacak harcamalarda %10 sınırının dikkate alınması, sınırın aşılabacağı durumlarda ise Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınarak işlem yapılması gerekmektedir.

BULGU 10: Doğrudan Temin Yoluyla Yapılan Alımlara İlişkin Bilgilerin Elektronik Kamu Alımları Platformu Üzerinden Kamu İhale Kurumuna Bildirilmemesi

Kamu İdaresi tarafından doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirilen alımlarla ilgili bilgilerin, satın alma süreçlerinin yönetildiği "EKAP" üzerinden Kamu İhale Kurumuna bildirilmediği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda ihale ve diğer satın alma süreçlerinin yürütülmesi için Kamu İhale Kurumu tarafından oluşturulan EKAP'a ilişkin hükümler düzenlenmiştir. İlgili Kanun'un "Elektronik Kamu Alımları Platformu" başlıklı Ek 1'inci maddesinde; EKAP'ın kurulması ve işletilmesi ile alım, ihale ve sözleşme süreçlerinde elektronik araçların kullanımına ilişkin esas ve usuller ile EKAP üzerinden yapılması zorunlu işlemlerin Kurum tarafından belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Doğrudan Temin Kayıt Formu" başlıklı 30.9.2'nci

maddesi gereğince; doğrudan temin yoluyla yapılan alımların, takip eden ayın onuncu gününe kadar “Doğrudan Temin Kayıt Formu” doldurularak EKAP üzerinde kayıt altına alınması gerekmektedir.

4734 sayılı Kanun’un 62’nci maddesinin (ı) bendinde; parasal limitler dahilinde doğrudan temin ve pazarlık usulüyle yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10’unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı belirtilmiştir. Doğrudan temin usulüyle yapılan alımların EKAP’a kaydının yapılmaması %10 sınırına ilişkin kontrollerin EKAP verileri ile teyit edilememesine neden olmaktadır.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresi tarafından 2022 yılı içerisinde doğrudan temin yöntemi ile yapılan alımların, EKAP’a kaydedilmemek suretiyle Kamu İhale Kurumuna bildirilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereği, doğrudan temin yoluyla yapılan alımlara ilişkin bilgilerin “Doğrudan Temin Kayıt Formu” doldurulması suretiyle EKAP üzerinden kayıt altına alınarak Kamu İhale Kurumuna bildirilmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Kamulaştırılan Yerlerle İlgili Emlak Vergisinin Tapu Müdürlüğü Nezdinde Takibinin Yapılmaması

Belediye sınırları içerisinde yapılmış olan kamulaştırma işlemlerine ilişkin İdare tarafından gerekli takibin yapılmadığı, dolayısıyla emlak vergisi işlemlerinin de güncel takip edilmediği görülmüştür.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu ile 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu, belediyeler tarafından tahsil edilen ve önemli bir gelir kalemi olan emlak vergisini güvence altına almak amacıyla, tapu idarelerine; kamulaştırma işlemleri ve devir gibi mülkiyet değişimlerini ilgili belediyeye bildirme zorunluluğu getirmiştir.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu’nun “Kamulaştırma Bedelinin Mahkemece Tespiti ve Taşınmaz Malın İdare Adına Tescili” başlıklı 10’uncu maddesinde; kamulaştırma kaynaklı tescil ve terkin işlemi sırasında mal sahiplerinin bu taşınmaz mal nedeniyle vergi ilişkisi aranmayacağı; ancak, tapu dairesinin durumu ilgili vergi dairesine bildireceği hükme bağlanmıştır.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu’nun “Bildirim Verme ve Süresi” başlıklı 23’üncü

maddesinde; bu Kanun'un 33'üncü maddesinde (8 numaralı fıkra hariç) yazılı vergi değerini tadil eden nedenlerin bulunması halinde emlak vergisi bildirimiminin, emlakın bulunduğu yerdeki ilgili belediyeye verilmesinin zorunlu olduğu, "Vergi Değerini Tadil Eden Sebepler" başlıklı 33'üncü maddesinde; bir bina veya arazinin takvim veya ifraz edilmesi veya mükellefinin değişmesinin vergi değerini tadil eden sebepler arasında olduğu, "Usul Hükümleri" başlıklı 37'nci maddesinde; bu Kanun'da geçen "Vergi dairesi" tabirinin, belediyeleri ifade ettiği, "Ödeme Süresi" başlıklı 30'uncu maddesinde ise; tapu müdürlüklerinin devir ve ferağ işlemini, işlemin yapıldığı ayı takip eden ayın 15'inci günü akşamına kadar ilgili belediyelere elektronik ortamda bildireceği belirtilmiştir.

Gayrimenkul mülkiyetinin kamu tüzel kişiliği adına tescil edildiği kamulaştırma işlemlerinin, mevzuat gereği ilgili Kamu İdaresine bildirilmemiş olması sonucu; kamulaştırılarak kamu tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan gayrimenkule ilişkin daha önceden beyanname verilmemiş, emlak vergisi ödenmemiş ve bildirim yapılmamış olması halinde bu hatanın düzeltilmeden devam etmesi ve kamu adına tescil tarihinden sonra tahakkuk yapılmaması gerekirken, eski malik adına tahakkuk yapılmaya devam edilmesi riskleri ortaya çıkmaktadır.

Kamu İdaresinin taşınmaz gelirlerinin incelenmesi sonucu, belediye sınırları içerisinde yapılmış olan kamulaştırma işlemlerinin Tapu Müdürlüğü tarafından İdareye bildirilmediği, İdarenin de bu kamulaştırma işlemlerine ilişkin gerekli takibi yapmadığı ve bildirim yapılması için girişimde bulunmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda açıklanan gerekçelerden dolayı, Tapu İdaresinin özellikle Kamulaştırma Kanunu ve Emlak Vergisi Kanunu kapsamındaki işlemler konusunda Kamu İdaresini bilgilendirmesi; ilgili mevzuatı çerçevesinde veri paylaşımı sağlaması; bu bilgilendirme ve paylaşımın Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi kapsamında gerekli teknolojik altyapı kullanılarak sistemli ve zamanlı olmasını teminen İdare tarafından bilgilendirme ve paylaşım takibinin yapılarak emlak vergisi gelirlerinin güvenceye kavuşturulması gerekmektedir.

BULGU 12: Konutların Taksitli Satışında Peşinat Tutarının Yasal Sınırın Altında Belirlenmesi ve Vade Farkı Uygulanmaması

Kamu İdaresi tarafından konutların taksitli satışındaki peşinat tutarının, satış bedelinin %50'sinden daha az belirlendiği ve vade farkı uygulanmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Arsa ve Konut Üretimi" başlıklı 69'uncu maddesinin

üçüncü fıkrasına dayanılarak hazırlanan Belediyelerin Arsa, Konut ve İş Yeri Üretimi, Tahsisi, Kiralaması ve Satışına Dair Genel Yönetmelik'in "Konut ve İşyeri Satışı" başlıklı 15'inci maddesinin ödeme planları ile ilgili (f) bendinde; konut ve iş yeri satışlarında alınacak peşinat tutarının, satış bedelinin %50'sinden az olmamak üzere belirleneceği, kalan miktarın en çok 2 yıl içerisinde ve belirlenen plana göre ödeneceği ve bu bent kapsamında yapılan taksitli satışlar için belediye meclisi tarafından belirlenecek vade farkının uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Yönetmelik hükmünde ifade edildiği üzere, konut satışlarına ilişkin peşinat tutarının satış bedelinin en az %50'si olması ve taksitli satışlar için belediye meclisince belirlenecek vade farkı uygulanması gerekmektedir.

Kamu İdaresinin taşınmaz satış dosyaları incelendiğinde; İdarenin 2022 yılı içerisinde 9 adet konut sattığı görülmüştür. Satışların 3'ünde peşinat oranının %25, 6'sında %40 olarak belirlendiği ve satışların hiçbirinde vade farkının uygulanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında; satışı yapılan taşınmazların ödeme planlarının ilgili yönetmelik hükümlerine göre hazırlandığını ancak ihalelere yeterli katılım sağlanamaması, rekabetin azalması ve elde kalan taşınmazların maliyetleri gibi nedenlerden dolayı Yönetmelik'te belirtilen %50 peşinat oranının altında bir oran belirlendiğini ve bu oran belirlenirken Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelik hükümlerinin esas alındığını, ilk başta belirlenen muhammen satış bedelinin vade farkı içerdiğini, satışlarda tapu devrinin hemen yapılmadığını, taşınmaz mülkiyetinin de ihale ile değil tapuya tescil ile kazanıldığından gayrimenkullerin taksitli satışından söz edilemeyeceğini belirtmiş olsa da Belediyelerin Arsa, Konut ve İş Yeri Üretimi, Tahsisi, Kiralaması ve Satışına Dair Genel Yönetmelik'in özel olarak belediyelerin mülkiyetinde bulunan taşınmazların tahsis, kiralama ve satış işlemlerini düzenlediği göz önünde bulundurulduğunda, söz konusu satış işlemleri ile ilgili ödeme planlarına ilişkin Yönetmelik'te açık hükümler olmasına rağmen belediye tarafından taşınmaz satışlarına %50 peşinat oranının altında oranlar belirlenmesi ve kalan tutarın vade farkı uygulanmadan taksitlendirilmesi Yönetmelik'e aykırıdır.

Satışlara ilişkin peşinat oranının düşük tutulması ve ödenecek taksitlere vade farkının uygulanmaması ilgili Yönetmelik'in hükümlerine aykırı olduğu gibi Kamu İdaresinin gelirleri arasında yer alan faiz gelirinden de mahrum kalınmasına sebep olmaktadır. Mevzuata uygun olacak şekilde peşinat oranı belirlenmesi ve vade farkı uygulanması gerekmektedir.

BULGU 13: İhale Yapılmadan Ecrimisil Karşılığında Kullandırılan Taşınmazların Bulunması

Kamu İdaresi mülkiyetinde bulunan bazı taşınmazların, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri gereğince ihale edilmek suretiyle kiralanması yerine, taşınmazların işgaline süreklilik kazandırılarak ecrimisil karşılığında kullandırıldığı görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Ecrimisil ve Tahliye" başlıklı 75'inci maddesinde devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malların gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine, fuzuli şağilden ecrimisil isteneceği ayrıca işgal edilen taşınmaz malın, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edileceği belirtilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci maddesi hükümlerinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Taşınmaz malları işgal eden fuzuli şağil durumundaki kişilerden ecrimisil alınması, söz konusu taşınmazların sürekli bir şekilde ecrimisil tahsil edilerek idare edilebileceği anlamına gelmemektedir. Zira ecrimisil uygulaması, hukuka aykırı bir yararlanmadan dolayı taşınmazı işgal eden kişiden alınan bir tazminattır. Bir kamu taşınmazının kiralama ya da idare etme usulü ve yöntemi değildir. Tam aksine, kamu malını korumaya yönelik bir yaptırımdır. 2886 sayılı Kanun'da; işgal edilen taşınmazın mülki idare amirine başvurularak 15 gün içerisinde tahliyesinin ve idareye tesliminin sağlanmasına yönelik düzenleme de ecrimisilin bir kiralama yöntemi olmadığını açıkça göstermektedir.

Yapılan incelemelerde, Kamu İdaresi mülkiyetinde bulunan 74 adet taşınmazın ecrimisil karşılığı kullandırıldığı, bunlardan 22 adet taşınmazın 2015 yılı öncesine ait olduğu tespit edilmiştir. İşgal edilen taşınmazlarla ilgili herhangi bir tahliye işlemi başlatılmayarak taşınmazların ecrimisil karşılığı fuzuli şağillere kullandırılmaya devam ettirildiği görülmüştür.

Kamu İdaresi tarafından ecrimisil karşılığı kullandırılan taşınmazların yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri doğrultusunda tahliyesinin sağlanması; kiralanabilir nitelikte ise 2886 sayılı Kanun çerçevesinde yapılacak ihaleyle kiraya verilmesi gerekmektedir.

BULGU 14: Taşınmaz Kiralama İhalelerinde İhale Karar Damga Vergisinin Hatalı Uygulanması

Kamu İdaresi tarafından ihale edilen taşınmaz kiralamalarında, ihale karar damga vergisinin ihale bedeli üzerinden hesaplanmadığı görülmüştür.

488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'nun 3'üncü maddesinde damga vergisinin mükellefinin kâğıtları imza edenler olduğu ve resmi dairelerle kişiler arasındaki işlemlere ait kâğıtların damga vergisini kişilerin ödeyeceği, 8'inci maddesinde bu Kanun'da yazılı resmi daireden maksadın, genel ve özel bütçeli idarelerle, il özel idareleri, belediyeler ve köyler olduğu, yine aynı Kanun'a ekli (I) sayılı tablonun I. Akitlerle ilgili kâğıtlar kısmında kira mukavelenameleri, mukavele süresine göre kira bedeli üzerinden binde 1,89, II. Kararlar ve mazbatalar kısmının ikinci fıkrasında; ihale kanunlarına tabi olan veya olmayan resmi daire ve kamu tüzel kişiliğini haiz kurumların her türlü ihale kararlarından binde 5,69 oranında damga vergisi alınması gerektiği belirtilmiştir.

Taşınmaz satışında tahmin edilen bedel idarece satışı için öngörülen fiyattır. Kiralamada ise tahmin edilen bedel kiraya verilecek taşınmazın kiraya verileceği toplam süreye tekabül eden kira bedelidir. Taşınmaz satışında ihale bedeli taşınmazın satış bedelidir. Kiralamada ise yıllık veriliyor ise yıllık kira bedelidir. Ancak kiraya verilen taşınmazın bir yıldan uzun süreli kiraya verilmesinde ise toplam süreye tekabül eden kira bedeli karşılığıdır. Örneğin, 3 yıllığına kiralamaya verilen bir taşınmazın yıllık kira bedeli 10.000,00TL ise ihale 3 yıllığına verildiği için ihale bedeli 30.000,00TL olmaktadır.

Bir yıldan fazla süreli kiralamalarda, damga vergisinin toplam süreye denk gelen kira bedeli üzerinden hesaplanmalıdır.

Kira sözleşmelerinde ihale karar damga vergisinin mevzuata uygun olarak alınması için gerekli işlemlerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 15: Çevre Temizlik Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmeyen İşyerlerinin Bulunması

Kamu İdaresinin yetki ve sorumluk alanı içindeki bazı iş yerlerinin çevre temizlik vergisi (ÇTV) mükellefiyetinin bulunmaması nedeniyle vergi tahsilatında gelir kaybı yaşandığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Çevre Temizlik Vergisi" başlıklı mükerrer

44'üncü maddesinde; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, verginin mükellefinin ise binaları kullananlar olduğu ve mükellefiyetin binaların kullanılması ile başlayacağı düzenlenmiştir.

Bu itibarla, belediyenin yetki alanına giren çevre temizlik vergisinin konusu, ticari iş yerleri ile diğer şekilde kullanılan binalar olup, mükellefi ise bu binaları kullanan gerçek ve tüzel kişilerdir. Yine anılan Kanun'da çevre temizlik vergisine ilişkin olarak iş yerlerine özel herhangi bir muafiyet ve istisnaya yer verilmemiştir.

Yine aynı Kanun'un ikinci bölümünde ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişilerin ilan ve reklam vergisi mükellefiyetine tabi olacağı düzenlemiştir. Çeşitli iş yerlerine asılan levha, yazı, tabela aracılığıyla yapılan tüm sabit ilan ve reklamların ilan ve reklam vergisinin konusunu teşkil edeceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'un 3'üncü maddesine göre belediye hudutları ile mücavir alan içinde kalan tüm iş yerleri ve işletmelere iş yeri açma ve çalışma ruhsatı verme yetkisinin belediyelerde olduğu; 2'nci maddesinde ise hangi iş yerlerine bu Kanun hükümlerinin uygulanmayacağı belirtilmiştir. Kanun hükümlerinin uygulanmayacağı alanlarda faaliyet gösteren işletmeler ruhsat için belediyeye başvurmayacak, ilgili meslek odalarına veya belirli kurumlara başvurarak iş yeri açma ve çalışma ruhsatını alacaklardır.

Kamu İdaresinin işlemlerinin incelenmesi kapsamında, Vergi Dairesi Müdürlüklerinden alınan Belediye sınırları içerisinde bulunan aktif iş yerleri verilerinden yola çıkılarak yapılan inceleme neticesinde, Belediye sınırları içerisinde 23.287 adet iş yerinin bulunduğu; ancak bu iş yerlerinden sadece 11.570 adedinin çevre temizlik vergisi mükellefi olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu verginin mükellefiyetine ilişkin iş yerlerine özel herhangi bir istisna veya muafiyetin olmadığı hususu göz önüne alındığında, ÇTV mükellefi olması gereken 11.717 adet iş yerine ilişkin Kamu İdaresi tarafından mükellefiyet işlemi tesis edilmeyerek İdarenin önemli bir gelir kaybına uğradığı düşünülmektedir.

Bu bağlamda; Belediye sınırları içerisinde faaliyet gösteren işletmelerden iş yeri açma ve çalışma ruhsatı Belediye tarafından verilmeyen 1.233 adet iş yerinden sadece 39 adet iş yerinin ÇTV mükellefiyetinin olduğu, yine Mali Hizmetler Müdürlüğünden alınan ilan ve reklam vergisi mükellefiyetine tabi toplam 3.712 iş yerinden 53'ünün ÇTV mükellefiyetinin

olmadığı tespit edilmiştir.

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisindeki faal iş yerlerinin hepsine ÇTV mükellefiyetlerinin tesis edilmesi ve söz konusu vergi kaynağına yönelik etkin bir yoklama ve takip mekanizması oluşturulması gerekmektedir.

BULGU 16: İlan ve Reklam Vergisi Mükellefiyeti Tesis Edilmeyen İşyerlerinin Bulunması

Belediye sınırları içerisinde faaliyet gösteren bazı iş yerlerine ilişkin ilan ve reklam vergisi mükellefiyetinin tesis edilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Konu" başlıklı 12'nci maddesinde; belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklam için ilan ve reklam vergisine tabi olunacağı, "Mükellef ve Sorumlu" başlıklı 13'üncü maddesinde ise; ilan ve reklam vergisi mükellefinin, yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar dahil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişiler olduğu, ayrıca ilan ve reklam işlerini mutat meslek olarak ifa edenlerin, başkaları adına yaptıkları ilan ve reklamlara ait vergileri mükellefler adına ilgili belediyeye yatırmakla sorumlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

Anılan Kanun'un "Tarife ve Nispet" başlıklı 15'inci maddesinde; dükkân, ticari ve sınai müesseseler ile serbest meslek erbaplarınınca çeşitli yerlere asılan ve takılan levha, yazı, resim gibi her çeşit sabit ilan ve reklamlar ile ışıklı veya projeksiyonlu ilan ve reklamların metrekaresinden yıllık olarak alınabilecek taban ve tavan tutarlar belirlenmiştir.

Aynı Kanun'un "Vergi ve Harç Tarifelerinin Tespiti" başlıklı 96'ncı maddesinde; 15'inci maddede belirtilen vergi ve harç tarifelerinin Kanun'da belirlenen alt ve üst sınırları aşmamak üzere Cumhurbaşkanı tarafından tespit edileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; belediye sınırları içerisinde faaliyet gösteren iş yerleri tarafından asılan tabela, levha, ışıklı tabela vb. aracılığıyla yapılan her çeşit ilan ve reklamlardan m² başına Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen tutarda ilan ve reklam vergisi alınması gerektiği anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, Vergi Dairesi Müdürlüğünden alınan veriye göre, Belediye sınırları içerisinde aktif olarak faaliyet gösteren 23.287 adet iş yerinin bulunduğu, ancak İdare tarafından ilan ve reklam vergisi mükellefiyeti tesis edilen 3.712 adet iş yerinin olduğu tespit edilmiştir. İlan ve reklam vergisi mükellefiyeti açısından, aktif olarak faaliyet gösteren toplam iş yeri

sayısından Büyükşehir Belediyesinin yetki ve sorumluluğu altında bulunan iş yerleri çıkarıldığında dahi Belediye tarafından mükellefiyet tesis edilen iş yeri sayısının oldukça düşük kalacağı anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda, Belediyenin yetki ve sorumluluk sahasında faaliyet gösteren 52 adet iş yeri örnekleme yapmak suretiyle seçilmiş olup yapılan yoklama neticesinde 21 adet iş yerinin ilan ve reklamlarına ilişkin vergi tahakkukunun yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresinden alınan bilgiler doğrultusunda ÇTV mükellefi olup ilan ve reklam vergisi mükellefiyeti bulunmayan 9.554 adet iş yeri arasından örneklem olarak seçilen 99 adet iş yerinden 16'sının mükellefiyet kaydı olmadığı anlaşılmıştır. Bu durumun Belediye açısından ciddi bir ilan ve reklam vergisi geliri kaybına yol açabileceği değerlendirilmektedir.

İlan ve reklam vergisi gelirlerinin olması gerekenden çok daha düşük kaldığı, söz konusu vergi kaynağının daha verimli bir şekilde kullanılması gerektiği ve bundan sonraki süreçte ilan ve reklam vergisi mükellefiyetinin tesis edilmesi noktasında etkin bir yoklama ve takip mekanizması oluşturulması gerekmektedir.

BULGU 17: İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunan İş Yerlerinin Bulunması

Belediye sınırları içerisinde yer alan bazı işletmelerin iş yeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan faaliyette buldukları görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde, gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek ve gayrisihhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek belediyenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "İşyeri Açma İzni Harcı" başlıklı 81'inci maddesinde ise belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir iş yerinin açılmasının iş yeri açma izni harcına tabi olduğu ifade edilmektedir.

10.08.2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2005/9207 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in, "İşyeri Açılması" başlıklı 6'ncı maddesinde; yetkili idarelerden usulüne uygun olarak iş yeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan iş yeri açılmayacağı ve çalıştırılmayacağı; iş yerlerine bu Yönetmelik'te belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel

mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemlerin bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmayacağı; iş yeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan iş yerlerinin yetkili idareler tarafından kapatılacağı hüküm altına alınmıştır.

Anılan Yönetmelik, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde yetkili idareyi belediye olarak tanımlamaktadır. Dolayısıyla belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde iş yeri açma ve çalışma ruhsatlarının ilgili belediye tarafından verilmesi, ruhsatsız faaliyette bulunan iş yerlerinin ise kapatılması gerekmektedir.

Yukarıdaki hükümler kapsamında, Belediye sınırları içerisinde faaliyet gösteren iş yeri sayısına ilişkin olarak Vergi Dairesi Müdürlüğünden bilgi talep edilmiş olup; ilçe sınırları içerisinde faal iş yeri sayısının 23.287 adet olduğu tarafımıza bildirilmiştir. Bahse konu müdürlükten alınan bu iş yeri sayısı içerisinde avukatlık büroları, eczaneler, doktor muayenehaneleri, muhasebe büroları, özel eğitim kurumları, noterler gibi Belediyeden ruhsat alma zorunluluğu olmayan iş yerleri ile Büyükşehir Belediyesi sınırları kapsamında kalan iş yerleri de bulunmaktadır.

Kamu İdaresinden alınan verilere göre ise; Belediye sınırları içerisinde toplam 11.434 adet iş yerinin İdareden iş yeri açma ve çalışma ruhsatı aldığı görülmüştür. Faal iş yeri sayısının 23.287 olduğu göz önünde bulundurulduğunda, ruhsat verilen 11.434 adet iş yeri dışında geriye kalan 11.853 adet iş yerinin tamamının Büyükşehir Belediyesi sınırları kapsamında kalan veya Belediyeden iş yeri açma ve çalışma ruhsatı almaktan muaf iş yeri olamayacağı kanaatine varılmaktadır.

Belediye sınırları içerisinde; 2020, 2021 ve 2022 yıllarında faaliyete başlayan ve Belediyeden ruhsat alması gereken 3.124 mükellef olduğu ve bu iş yerlerinden 1.515 adedinin ruhsatlı olduğu, 1.609 adet iş yerinin ise ruhsatsız şekilde faaliyette bulunduğu anlaşılmıştır.

Gerek söz konusu harç gelirlerinden mahrum kalınmaması, gerekse bazı iş yerlerinin Kamu İdaresi kontrolü dışında ruhsatsız bir şekilde faaliyetini sürdürmesini engellemek üzere, iş yeri açma ve çalışma ruhsatı olmayan iş yerleri hakkında gerekli tespitlerin yapılması, kurum içi koordinasyonun güçlendirilmesi ve mevzuatın öngördüğü işlemlerin tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 18: İndirimli Bina Vergisi Uygulamasından Şartları Taşımayan Kişilerin Yararlandırılması

İndirimli emlak vergisinden yararlanma şartlarını taşımayan kişilerin söz konusu indirimden yararlandığı ve buna ilişkin bir kontrol mekanizmasının oluşturulmadığı görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun birinci kısmının ikinci bölümünde muafiyet ve istisna hükümlerine yer verilmiştir. Bu bölümde yer alan daimi ve geçici muafiyetlerin dışında Kanun'un "Nispet" başlıklı 8'inci maddesinin ikinci fıkrasında; Cumhurbaşkanı Kararı ile (02.07.2018 tarihinden önce Bakanlar Kurulu) kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup on sekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların, gazilerin, engellilerin, şehitlerin dul ve yetimlerinin Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²'yi geçmeyen tek meskeni olması halinde, bu meskenlerine ait vergi oranlarının sıfıra kadar indirilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Anılan hükmün verdiği yetkiye dayanılarak 1999-2006 yılları için muhtelif tarihlerde çıkarılan Bakanlar Kurulu Kararları; 2007 ve müteakip yıllar için ise 2006/11450 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yukarıda bahsedilen durumlarda bina vergisi oranının sıfır olarak uygulanacağı belirlenmiştir. Söz konusu indirimden yararlanacak kişilerin sağlaması gereken şartlar ise 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nda ve Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliğlerinde ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Konu hakkında 31.12.2003 tarihli ve 25333 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 38 Seri No.lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nde, hiçbir geliri olmadığını beyan eden mükelleflerin, indirimli vergi oranından yararlanabilmeleri için hizmet karşılığı elde edilen ücret geliri, ticari, sınai ve mesleki faaliyet geliri, tarımsal faaliyet geliri, menkul ve gayrimenkul geliri, faiz ve temettü geliri veya benzeri türde bir gelirin olmaması gerektiği belirtilmiş olup mükelleflerin daha sonradan yukarıda sayılan türden bir gelir elde etmeleri veya ikinci bir mesken binasına sahip olmaları halinde ise bu durumun belediyeye bildirilmesi zorunlu tutulmuştur.

Aynı şekilde mezkur Tebliğ'de sosyal güvenlik kurumlarından emekli, dul, yetim, ölüm ve maluliyet aylığı alanların, bu aylıkları dışında başka gelirlerinin bulunması halinde bunlara ait meskene indirimli vergi oranının uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır.

27.07.2011 tarihli ve 28007 sayılı Resmi Gazete’de yayımlan 57 Seri No.lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği’nde, emlak vergisi işlemlerinde mükellefler tarafından bildirilen hususların teyidinin, mükelleflerden belge istenmeden ilgili kurum ve kuruluşlardan yapılması gerektiği; bu bağlamda belediyelerce, mükelleflere ait kimlik bilgilerinin İçişleri Bakanlığı Kimlik Paylaşım Sistemi, tapu kayıtlarının Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi’nden alınabileceği; mükelleflerin şehit, gazi, dul, yetim ve emekli olduklarına ilişkin bilgilerin ise Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından elektronik ortamda sağlanacağı belirtilmiş, gerek duyulması halinde bildirimlerin kontrolü amacıyla ilgili taşınmazlarda yoklama ve tespit yapılabileceği düzenlenmiştir.

Buna göre indirimli emlak vergisinden yararlanmak isteyen veya mevcut haktan yararlanan kişilerin beyanları üzerinden hareketle, aktif sigortalı olarak çalışıp çalışmadığı, emekli aylığı dışında herhangi bir gelir, ücret ya da kazanç elde edilip edilmediği araştırılmalıdır. Sosyal Güvenlik Kurumu ile yapılacak protokolle veri tabanı üzerinden aktif çalışma, işe giriş veya çıkış, emekli aylığı dışında gelir veya ücretin olup olmadığının elektronik ortamda sorgulaması ya da belirli dönemlerde bilgi alınarak güncel durumların takip edilmesi gerekmektedir.

Konu hakkında 12.05.2005 tarihli ve 25813 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan bir başka Genel Tebliğ olan 44 Seri No.lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği’nin “II- Hiçbir Geliri Olmadığını Beyan Eden Mükelleflerin Geliri veya İkinci Bir Meskeni Bulunduğunun Tespit Edilmesi Halinde Yapılacak İşlemler” başlıklı bölümünde; indirimli vergi oranından yararlanma şartlarını taşımadığı halde gerçek dışı taahhütte bulunmak suretiyle indirimli vergi oranından yararlanan mükellefler ile durumunda meydana gelen değişikliği bildirmeyen mükelleflerden alınması gereken verginin cezalı olarak ve gecikme faizi ile birlikte alınacağı açıklanmıştır.

Söz konusu düzenlemelerle, mükelleflerin kolay ve hızlı bir şekilde kanuni haktan yararlanması ve mükelleflere külfet doğuracak taleplerde bulunulmaması gerektiği ortaya konulmaktadır. Ancak indirimden yararlanan kişilerin beyanlarının doğruluğunu ve indirim şartlarını taşıyıp taşımadıklarını teyit etmek amacıyla, etkin bir mekanizmanın kurulması; emlak vergisi gelir kaybının önlenmesine ve gerçek dışı taahhütte bulunan mükelleflerden alınması gereken verginin, cezalı ve gecikme faizi ile birlikte alınmasına imkân sağlayacaktır.

Yapılan incelemelerde; indirimli emlak vergisinden yararlanan 7.058 kişi olduğu görülmüştür. Sosyal Güvenlik Kurumuna yazılan yazı ile bu 7.058 mükellefin sigortalılık

durumlarına ilişkin bilgi istenmiştir. Söz konusu kişilerin gerekli şartları taşıyıp taşımadığına ilişkin yapılan çalışmalarda; 407 kişinin sosyal güvenlik kayıtlarında aktif sigortalılıklarının bulunduğu tespit edilmiştir.

İdare tarafından; indirimli emlak vergisinden faydalanan, hiçbir geliri olmadığını beyan eden mükellefler ile gelirleri sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunan mükelleflerin gerekli şartları koruyup korumadıkları ile ilgili herhangi bir kontrol mekanizması geliştirilmemiştir.

İndirimli emlak vergisinden yararlanmak isteyen veya mevcut haktan yararlanan kişilerin beyanları üzerinden hareketle aktif sigortalı olarak çalışıp çalışmadığı, emekli aylığı dışında herhangi bir gelir, ücret ya da kazanç elde edip etmediği araştırılmalıdır. Bu kapsamda Sosyal Güvenlik Kurumu ile resmi yazışmanın gerçekleştirilmesi ve veri paylaşımı konusunda protokol yapılması gerekmektedir.

BULGU 19: İşyerleri İçin Emlak Vergisi Tahakkuklarının Mesken Üzerinden Hesaplanması

Kamu İdaresi tarafından bazı iş yerleri için mesken üzerinden emlak vergisi tahakkuk ve tahsilatının yapıldığı görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'na tabi olarak bina ve arazi vergilerine ilişkin düzenlemeler yapılmış olup, bina vergisine ilişkin açıklamalar Kanun'un birinci kısmında yer almaktadır. Kanun'un bina vergisiyle ilgili birinci kısmının "Mevzu" başlıklı 1'inci maddesinde; bina vergisine Türkiye sınırları içinde bulunan binaların tabi olduğu belirtilmiştir. "Matrah" başlıklı 7'nci maddesinde; bu Kanun hükümlerine göre tespit olunan vergi değerinin bina vergisinin matrahı olduğu ifade edilmiştir. "Nispet" başlıklı 8'inci maddesinde; bina vergisinin oranının meskenlerde binde bir, diğer binalarda ise binde iki olduğu ve bu oranların, 5216 sayılı Kanun'un uygulandığı büyükşehir belediye sınırları içinde %100 artırımlı uygulanacağı söylenmiştir. Ayrıca Cumhurbaşkanı'nın, vergi oranlarını yarısına kadar indirmeye veya üç katına kadar artırmaya yetkili olduğuna dair hüküm yer almaktadır Aynı Kanun'da verginin belediyeler tarafından dört yılda bir yapılan takdir işlemlerini takip eden ocak ve şubat aylarında tarh olunacağı ve tarh olunmakla tahakkuk da etmiş sayılacağı belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "Mükellefiyetin Başlaması ve Bitmesi" başlıklı 9'uncu maddesinde; bina vergisi mükellefiyetinin, 33'üncü maddenin bir ilâ yedi numaralı fıkralarında yazılı vergi

değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde bu değişikliklerin vuku bulunduğu, aynı maddenin sekiz numaralı fıkrasında yazılı halde ise bu duruma bağlı olarak takdir işleminin yapıldığı tarihi takip eden bütçe yılından itibaren başladığı ifade edilmektedir.

Yine ilgili Kanun'un 23'üncü maddesinde, 33'üncü maddesinin sekizinci fıkrası hariç bu maddede sayılan vergi değerini tadil eden sebeplerin bulunması halinde ilgili belediyeye bildirimde bulunulması zorunlu tutulmuş ve 33'üncü maddesinde, bir binanın kullanım tarzının değiştirilmesi veya mesken olarak kullanılan kısımlarının dükkan, mağaza, depo gibi ticaret ve sanat icrasına ayrılması vergi değerini tadil eden sebep olarak sayılmış ve bu hüküm için apartmanda yer alan her bir dairenin bina olarak kabul edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Kanun'un 30'uncu maddesinde ise; bina ve arazinin devir ve ferağında tapu müdürlüklerinin tapu ve kadastro harcının matrahında dikkate alınan emlak vergi değeri ile emlak vergisi borcunu ilgili belediyesi tarafından sağlanan sistem üzerinden elektronik ortamda sorgulayacağı ve miras, mahkeme kararı, cebrî icra, kamulaştırma hâlleri ile özel kanunlarda öngörülen diğer hâller hariç emlak vergisi borcu bulunan bina ve arazinin devir ve ferağı yapılmayacağı, ayrıca tapu dairelerinin devir ve ferağ işlemini, işlemin yapıldığı ayı takip eden ayın 15'inci günü akşamına kadar ilgili belediyelere bildireceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde;

1-İşyeri olarak kullanılan binalar için emlak vergisi oranlarının, mesken olarak kullanılan binaların emlak vergisi oranlarının iki katı olduğu,

2-Mesken olarak kullanılan dairenin bir kısmı veya tamamının iş yeri olarak kullanılmaya başlanmasının vergi değerini tadil eden sebep olarak sayıldığı,

3-Vergiye tadil eden sebeplerin doğması halinde mükelleflerce ilgili belediyeye bildirimde bulunulması ve verginin yeni duruma göre tarh ve tahakkukunun yapılmasının gerektiği,

4- Miras, mahkeme kararı, cebrî icra, kamulaştırma hâlleri ile özel kanunlarda öngörülen diğer hâller hariç emlak vergisi borcu bulunan bina ve arazinin devir ve ferağı yapılmayacağı anlaşılmaktadır.

3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'a göre iş yeri açma ve çalışma ruhsatı verme yetkisinin belediyelerde olduğu ve hangi iş yerlerine bu Kanun hükümlerinin uygulanmayacağı

belirtilmiştir. Kanun hükümlerinin uygulanmayacağı alanlarda faaliyet gösteren işletmeler, ilgili meslek odalarına veya belirli kurumlara başvurarak iş yeri açma ve çalışma ruhsatını alacaklardır. Dolayısıyla bu işletmelere iş yeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesi belediyelerin yetkisi dahilinde bulunmamaktadır.

Kamu İdaresince ruhsat verilmeyen faaliyet gruplarından olan mühendislik, mimarlık, serbest muhasebeci mali müşavir ve avukatlar tarafından iş yeri olarak kullanılan konutlardan her bir meslek grubu için alınan örneklemelerden oluşan toplam 103 konutun emlak vergisine ilişkin inceleme yapıldığında, iş yeri olarak kullanılan bu konutların 45 adedinin mesken üzerinden, 58 adedinin ise iş yeri üzerinden emlak vergisi ödediği anlaşılmış olup, örneklem sonucuna göre iş yeri olarak kullanılan konutların yalnızca %56,31'i iş yeri üzerinden emlak vergisi ödemektedir. Bu durumun İdare açısından emlak vergisi geliri kaybına yol açabileceği değerlendirilmektedir.

İş yeri olarak kullanılan konutlara ilişkin tespit yapılarak emlak vergisinin vergiyi tadil eden sebebe göre güncellenmesi ve bu yolla İdarenin emlak vergisinden gelir kaybının önlenmesine ilişkin çalışmaların yapılması gerekmektedir.

BULGU 20: Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsat Harcı Alınmasına Esas Takibin Yapılmaması

Belediye sınırları içerisinde ulusal bayram günlerinde faaliyet gösteren işyerlerini tespite ilişkin bir takibin yapılmadığı dolayısıyla tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcının tahsil edilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcına ilişkin "Konu" başlıklı 58'inci maddesinde; ulusal bayram günlerinde çalışmalarını belediyelerce izne bağlı işyerlerine ruhsat verilmesi işleminin, tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcına tabi olacağı hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu Kanun'un "Mükellef" başlıklı 59'uncu maddesinde, tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcının mükellefinin kendisine çalışma ruhsatı verilen gerçek veya tüzel kişi olduğu belirtilmiştir. Aynı Kanun'un "Mükellefiyet Dönemi ve Harcın Ödenmesi" başlıklı 61'inci maddesinde ise, söz konusu harcın mükellefiyet döneminin, çalışma izninin kullanılacağı takvim yılı olduğu, yıl içinde mükellefiyete girilmesi veya işin terk edilmesi hallerinde mükellefiyetin, çalışılan süreye inhisar edeceği, mükellefiyete girilen veya mükellefiyetten çıkılan ay kesirlerinin tam ay sayılacağı, söz konusu harcın makbuz karşılığında ve peşin olarak

tahsil edileceği ve harcı ödenmemiş ruhsatların geçerli olmayacağı düzenlenmiştir.

2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun'un 1'inci maddesine göre, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nın ulusal bayram olduğu ve Bayramın, 28 Ekim günü saat 13.00'ten itibaren başlayıp ve 29 Ekim günü devam edeceği ifade edilmiştir.

Kamu İdaresinin hesap ve işlemlerinin incelenmesi sonucunda; İdare tarafından, ulusal bayram günlerinde çalışan iş yerlerinin tespitine ve söz konusu günlerde çalışan/çalışmak isteyen iş yerlerinden tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcının tahsiline ilişkin herhangi bir çalışma yapılmadığı ve söz konusu harca ilişkin herhangi bir gelir elde edilmediği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresinin gelir kaybına uğramaması için mevzuatta belirtilen esaslar çerçevesinde tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcıyla ilgili gerekli takip ve tahsilat işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 21: Engelli Personel Çalıştırma Zorunluluğuna Uyulmaması

Kamu İdaresi tarafından 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda belirlenen oranda engelli personel istihdam edilmediği görülmüştür.

657 sayılı Kanun'un "Engelli Personel Çalıştırma Yükümlülüğü" başlıklı 53'üncü maddesinde; kurum ve kuruluşların çalıştırdıkları personelin %3'ü oranında engelli personel çalıştırmak zorunda olduğu, belirtilen oranın hesaplanmasında ise ilgili kurum veya kuruluşun yurt dışı teşkilat hariç toplam dolu kadro sayısının dikkate alınmasının gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı ve Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınmaları Hakkında Yönetmelik'in "Kadroların Tahsisi" başlıklı 10'uncu maddesinin birinci fıkrasında; engellilerin atanmasına tahsis edilecek kadro sayısının tespitinde, ilgili kamu kurum veya kuruluşunun, yurt dışı teşkilatı hariç, toplam dolu memur kadro sayısının %3'ünün dikkate alınacağı düzenlenmiştir. Ayrıca aynı maddenin ikinci fıkrasında; kamu kurum ve kuruluşlarının, hizmet gereklerine göre engellilerin atanmasına tahsis edecekleri münhal kadrolarını, Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı sonuçlarına veya kura usulüne göre yerleştirme yapılmasını sağlayacak şekilde farklı eğitim düzeyi, hizmet sınıfları ve unvanlar itibarıyla hazırlanmasının esas olacağı hükme bağlanmıştır.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresinde dolu memur kadro sayısının 185 olduğu ancak

bu sayının %3'üne tekabül eden 6 engelli memurun istihdam edilmesi gerektiği halde engelli memur istihdam edilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca, engelli memur çalıştırılması kanuni bir zorunluluk olduğundan toplam dolu memur kadro sayısının %3'ü oranında engelli memur istihdamının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 22: Asansör Periyodik Bakım ve Kontrol Ücreti İdare Payının Belediye Meclisince Belirlenmemesi

İlçe sınırları içerisinde hizmete sunulan asansörlerin tescil ve periyodik kontrollerini yapmaya yetkili asansör muayene kuruluşu tarafından Kamu İdaresine aktarılacak olan periyodik kontrol ücretlerinin, Belediye Meclisince belirlenmediği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyelerin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin (s) bendinde; yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni hangi idare tarafından verilmiş olursa olsun, belediye sınırları içerisindeki hizmete sunulacak olan asansörlerin tescilini yapmaya, ilgili teknik mevzuat çerçevesinde yıllık periyodik kontrollerini yapma ya da yetkilendirilmiş muayene kuruluşları aracılığıyla yaptırmaya, gerekli hâllerde asansörleri hizmet dışı bırakmaya belediyelerin yetkili olduğu ifade edilmiştir.

04.05.2018 tarihli ve 30411 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliği'nin "Periyodik Kontrol Ücretinin Belirlenmesi" başlıklı 10'uncu maddesinde; periyodik kontrol ücretinin hesaplanmasında esas alınacak olan fiyatın, komisyon kararına göre EK-1'de belirtilen taban ve tavan fiyat aralığında yer alacak şekilde ilgili idarenin karar organı tarafından belirleneceği ifade edilmiştir.

Yapılan inceleme neticesinde, yetkili asansör muayene kuruluşu ile imzalanan ve konusu ilçe sınırları içerisindeki asansörlerin periyodik bakımının yapılması olan protokolde, idare payının %0 olarak belirlenerek İdare lehine herhangi bir ücret öngörülmediği fakat bu konuda herhangi bir Belediye Meclisi kararının da bulunmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca, yetkili asansör muayene kuruluşunun ilgili bina sorumlularından tahsil edeceği periyodik kontrol ücretlerinden İdareye aktaracağı payın Belediye Meclisince alınmış olan bir karar doğrultusunda protokole konulması gerekmekte olup aksi durum, protokolün mevzuata aykırılığına sebebiyet verecektir.

İlçe sınırları içerisinde hizmete sunulan asansörlerin tescil ve periyodik kontrollerine

ilişkin düzenlenen protokollerde yer alan idare payı oranının Belediye Meclisi kararına dayanılarak belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 23: Yevmiye Defterinde Geçmişe Yönelik Kayıt Yapılması

Kamu İdaresinin muhasebe kayıtlarında Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine aykırı olarak geçmişe yönelik kayıtların yer aldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Yevmiye Sistemi, Muhasebeleştirme Belgeleri ve Açılış Kayıtları" başlıklı 43'üncü maddesinin birinci fıkrasında; işlemlerin, yevmiye tarih ve numara sırasına göre ve maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak kaydedileceği; buradan da usulüne göre büyük defter ve yardımcı defterlere sistemli bir şekilde dağıtılacağı, maddenin dördüncü fıkrasında ise muhasebeleştirme belgelerinin yevmiye tarih ve numarası sütunlarına, gerçekleşen işlemlerin kayda geçirildikleri tarih ile hesap döneminin başında (1)'den başlayıp, hesap döneminin sonuna kadar devam eden birer numara verileceği, gerek yevmiye defteri ve gerekse büyük defter ve yardımcı defter kayıtlarında bu yevmiye numaralarının esas olduğu düzenlenmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Kullanılacak Defterler ve Kayıt Düzeni" başlıklı 44'üncü maddesinde ise yevmiye defteri, kayda geçirilmesi gereken işlemlerin yevmiye tarih ve numarasıyla ve maddeler halinde düzenli olarak yazıldığı müteselsil sıra numaralı defter şeklinde tanımlanmıştır.

Mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, İdare tarafından gerçekleştirilen işlemlerin, yevmiye tarih ve numara sırasına göre ve maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak kaydedilmesi, muhasebeleştirme belgelerinin yevmiye tarih ve numarası sütunlarına, gerçekleşen işlemlerin kayda geçirildikleri tarih ile hesap döneminin başında (1)'den başlayıp, hesap döneminin sonuna kadar devam eden birer numara verilmesi, geçmişe yönelik herhangi bir kayıt yapılmaması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, yevmiye numaraları ile yevmiye tarihlerinin uyumlu olmadığı, geçmişe yönelik kayıtların yapıldığı tespit edilmiştir. Şöyle ki; yevmiye numarasına göre küçükten büyüğe sıralı olan bir yevmiye defterinde her bir yevmiye kaydına ait tarih değerinin, kendisinden önce gelen yevmiye numaralarına ilişkin tarih değerlerinden büyük veya ona eşit olması beklenmektedir. Bu şartı sağlamayan, yani kendisinden önce gelen yevmiye numaralarına ait tarih değerlerinden küçük olan 4959 adet yevmiye kaydı bulunmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; yevmiye kayıtlarındaki rakamsal/parasal hataların düzeltme kaydı ile düzeltildiği, yevmiye kayıtlarında ‘’isim, soy isim, firma unvanı, tarih, açıklama’’ gibi veri girişlerinde yapılan parasal olmayan hataların daha sonra güncellendiği ve geçmişe yönelik kayıtların bu şekilde yapılan güncellemelerden kaynaklandığının düşünüldüğü belirtilmiş olmakla birlikte cevap eklerinde kanıtlayıcı bir belge sunulmamıştır. Kamu İdaresi geçmişe yönelik kayıtların parasal olmayan hataların güncellenmesinden kaynaklandığını belirtse de yevmiye kayıtları Yönetmelik hükümlerine uygun olarak müteselsil yevmiye tarih ve numarasıyla maddeler halinde düzenlenmelidir.

Kamu İdaresinin muhasebe kayıtlarını/yevmiye kayıtlarını Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak yapması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Kentsel Dönüşüm Uygulamalarında Teslimi Geciken Daireler İçin Ödenen Kira Bedellerinin, Diğer Kurum Alacakları Hesabında İzlenmemesi	2018	Yerine Getirilmedi	2022 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde yer almaktadır.
Kiraya Verilen Taşınmazların, Kira Süresi Sonunda Yeniden İhale Edilmeksizin Süre Uzatımı Yoluyla Aynı Kişilere Kiraya Verilmesi	2018	Yerine Getirilmedi	2022 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde yer almaktadır.
Taşınmazların Satış İşlemlerine İlişkin Hazırlanan Ödeme Planlarının, “Belediyelerin Arsa, Konut ve İşyeri Üretimi Tahsisi, Kiralaması ve Satışına Dair Genel Yönetmelik” Hükümlerine Uygun Olmaması	2018	Yerine Getirilmedi	2022 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde yer almaktadır.
4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 21 ve 22 nci Maddelerine Göre Parasal Limitler Kapsamında Yapılan Alımlarda %10 Sınırının Takip Edilmemesi ve Bu Sınırın Aşılmasına Rağmen Kamu İhale Kurumundan Uygun Görüş Alınmaması	2018	Yerine Getirilmedi	2022 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer

			Bulgular” bölümünde yer almaktadır.
4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre Yapılan Doğrudan Teminlerin Elektronik Kamu Alım Platformuna (EKAP) Kaydedilmemesi	2018	Yerine Getirilmedi	2022 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde yer almaktadır.
Kapsamda Olan Bazı İşyerlerine İlan ve Reklam Vergisi ile Çevre Temizlik Vergisi Tahakkuklarının Yapılmaması	2018	Yerine Getirilmedi	2022 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde yer almaktadır.
Büyükşehir Belediyesince, Park Yerlerinin İşletilmesinden Elde Edilen Gelirler ile Müze Giriş Ücretlerine İlişkin Karatay Belediyesine Düşen Belediye Paylarının Bazı Aylarda Gönderilmemesine Rağmen İdarenin Bu Hususu Takip Etmemesi	2018	Kısmen Yerine Getirildi	2022 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde yer almaktadır.
Bazı İşyerlerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Almadan Çalışması Sebebiyle İşyeri Açma İzin Harcının Tahakkuk ve Tahsilinin Yapılmaması	2018	Yerine Getirilmedi	2022 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde yer almaktadır.

Belediye Tarafından Diğer Kamu İdarelerine Tahsis Edilen veya Diğer Kamu İdareleri Tarafından Belediyeye Tahsisli Kullanılan Taşınmazlarla İlgili Tahsis İşlemlerinin Muhasebeleştirilmemesi	2018	Yerine Getirilmedi	2022 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde yer almaktadır.
--	------	--------------------	--